

Parlamentul Republicii Moldova

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI

RAPORT

**de activitate al Secretariatului Parlamentului
pentru anul 2022**

Februarie, 2023

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	3
INTRODUCERE	4
Capitolul I. CONSOLIDAREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI LA REALIZAREA FUNȚIEI LEGISLATIVE.....	6
1. Organizarea și documentarea lucrărilor plenului Parlamentului	6
2. Suport în procesul de inițiere, examinare și adoptare a proiectelor de acte normative	7
3. Organizarea și documentarea lucrărilor Biroului permanent al Parlamentului.....	8
4. Suport oferit de către secretariatele comisiilor permanente	8
5. Procesul postadoptare a actelor normative	9
6. Suport informațional pentru activitatea Parlamentului	10
7. Depozitarul instituțional și resurse informaționale.....	10
CONCLUZII.....	11
PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI.....	13
Capitolul II. DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA MECANISMULUI DE CONTROL PARLAMENTAR	14
8. Asistență în realizarea funcției de control parlamentar	14
9. Evaluarea ex-post privind implementarea actelor normative	16
CONCLUZII.....	16
PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI.....	17
Capitolul III. SPORIREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI ÎN PROCESUL DE COOPERARE CU MEDIUL INTERN ȘI EXTERN.....	18
10. Reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională și în instanțele de judecată	18
11. Relații externe bilaterale și multilaterale	18
CONCLUZII.....	21
PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI.....	22
Capitolul IV. ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ACTIVITĂȚII PARLAMENTULUI ȘI SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI	23
12. Activități de comunicare și informare.....	23
13. Cooperarea cu societatea civilă	27
14. Soluționarea petițiilor cetățenilor	28
15. Acordarea distincțiilor Parlamentului.....	30
CONCLUZII.....	30
PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI.....	31
Capitolul V. FORTIFICAREA SISTEMULUI DE MANAGEMENT INSTITUȚIONAL	32
16. Asigurarea managementului instituțional	32
17. Lucrări de secretariat și circulația documentelor în Parlament.....	32
18. Implementarea proiectelor de asistență externă	33
19. Managementul resurselor umane	36
20. Implementarea sistemului de control intern managerial.....	41
21. Suport în gestionarea bugetului Parlamentului și a patrimoniului	41
22. Achiziții publice.....	43
23. Tehnologii informaționale și comunicații.....	44
24. Activitatea de suport administrativ	45
CONCLUZII.....	46
PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI.....	47
ANEXE	49

LISTA ABREVIERILOR

APCE	Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei
APCEMN	Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice la Marea Neagră
AP EURONEST	Adunarea Parlamentară EURONEST
AIP CSI	Adunarea Interparlamentară a Comunității Statelor Independente
AP OTAN	Adunarea Parlamentară a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord
AP OSCE	Adunarea Parlamentară a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
ECPRD	Centrul European de Cercetare și Documentare Parlamentară
FMI	Fondul Monetar Internațional
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GUAM	Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică
IPEX	Platforma Interparlamentară de Schimb de Informații privind Uniunea Europeană
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OSC	Organizațiile societății civile
OTIP	Oficiul teritorial de informare al Parlamentului
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PE	Parlamentul European
PDS	Programul de dezvoltare strategică
SARS CoV-2	Coronavirusul sindromului respirator acut sever
SI	Sistem informațional
UE	Uniunea Europeană
UIP	Uniunea Interparlamentară
UNICEF	Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite
UNFPA	Agenția Națiunilor Unite pentru drepturile și sănătatea reproductivă
UN Women	Entitatea Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor

INTRODUCERE

În anul 2022, Secretariatul Parlamentului și-a desfășurat activitatea în condițiile situației de criză în mai multe domenii, precum și în contextul reorganizării structurale a instituției.

Criza refugiaților, criza energetică, precum și alți factori interni și externi au impus reprioritizarea activităților de suport și a resurselor, atât la nivelul Parlamentului, cât și la nivelul Secretariatului Parlamentului. Cu toate acestea, Secretariatul Parlamentului și-a exercitat misiunea în mod corespunzător, în conformitate cu legislația în vigoare și documentele de planificare.

Pe parcursul anului de referință, Secretariatul Parlamentului a asigurat suportul organizatoric, documentar, juridic, informațional și tehnic al activității Parlamentului întru exercitarea prerogativelor stabilite de Constituție. În primul semestru, instituția și-a aliniat activitatea în corespundere cu măsurile stabilite în Planul de protecție și prevenire a infectării cu virusul SARS CoV-2.

În aceeași perioadă, Secretariatul Parlamentului și-a modificat structura organizațională, și-a optimizat numărul de unități de personal și a redus numărul funcțiilor de conducere. Prin hotărârea sa nr. 10/2022, Biroul permanent al Parlamentului a aprobat noua structură și efectivul-limită ale Secretariatului Parlamentului.

Întru realizarea obiectivelor propuse prin această modificare, a fost optimizat numărul funcțiilor/posturilor din cadrul instituției, cu redistribuirea sarcinilor și a responsabilităților. Astfel, efectivul de personal al Secretariatului s-a redus cu 63 de unități, ceea ce constituie 15,1% din numărul total de unități. Totodată, funcțiile publice de conducere în subdiviziunile structurale ale Secretariatului Parlamentului s-au redus cu 16 unități de personal. Efectivul de personal este unul mai compact, dar, în același timp, capabil să îndeplinească obiectivele stabilite privind asigurarea bunei funcționări a organelor de lucru ale Parlamentului. În anul 2022 a fost modificat și Regulamentul Parlamentului în vederea eficientizării procesului de asigurare a gestiunii resurselor umane și a celor bugetare, precum și a activității financiar-economice a Parlamentului.

Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022, aprobat prin Dispoziția Secretarului general nr. 10 din 15 aprilie 2022, a stabilit cele 5 obiective de bază, precum și activitățile corespunzătoare profilului și competențelor tuturor subdiviziunilor entității. Pornind de la aceste obiective, fiecare subdiviziune structurală și-a planificat activitatea într-o manieră orientată pe rezultate. Pe parcursul anului au fost realizate instruirii pentru consolidarea capacităților de planificare și raportare ale șefilor de subdiviziuni.

Pe segmentul asistenței externe se înregistrează o diversificare a portofoliului proiectelor și programelor de asistență externă ale Parlamentului, atât datorită factorilor politici, precum și grație eforturilor Secretariatului Parlamentului. Cooperarea cu Parlamentul European, cu proiectul UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală”, cu Rețeaua secretarilor generali ai parlamentelor din țările Parteneriatului Estic este pe un trend ascendent. S-au purtat discuții cu colegii din cadrul Parlamentului Austriei despre o potențială cooperare și schimb de experiență. A avut loc stabilirea contactului cu Centrul parlamentar din Canada, care

acordă suport și expertiză instituțiilor parlamentare din întreaga lume. A fost impulsionată activitatea Platformei Deputatelor de legislatura a XI-a, pentru care a fost asigurat suport informațional și logistic.

O realizare semnificativă pentru Republica Moldova în anul 2022 este obținerea statutului de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană, ceea ce impune abordări noi la nivelul Parlamentului pentru atingerea obiectivelor naționale. Acest fapt a influențat semnificativ agenda de cooperare a Secretariatului Parlamentului cu donatorii, care a căpătat o puternică orientare spre preluarea practicilor europene și armonizarea acquis-ului comunitar în vederea implementării Acordului de Asociere. Aceasta a fost și tematica multor vizite de studiu ale funcționarilor Secretariatului Parlamentului la parlamentele din statele membre ale Uniunii Europene, precum Ungaria, Croația, Belgia și Germania.

Printre realizări se numără estimarea gradului de satisfacție al deputaților privind asistența oferită de către Secretariatul Parlamentului, prin lansarea chestionarului pentru deputați. Circa 65% dintre deputați consideră că asistența din partea Secretariatului Parlamentului contribuie la buna organizare a activității Parlamentului, iar încă 27,5% dintre deputați sunt de părerea că această asistență contribuie parțial la buna organizare a activității legislativului.

Prezentul raport oferă o prezentare a rezultatelor obținute de entitate pe parcursul anului 2022, conform obiectivelor trasate în Planul anual de acțiuni al Secretariatului Parlamentului, și anume:

- I. Consolidarea asistenței acordate Parlamentului la realizarea funcției legislative;
- II. Dezvoltarea și eficientizarea mecanismului de control parlamentar;
- III. Sporirea asistenței acordate Parlamentului în procesul de cooperare cu mediul intern și extern;
- IV. Asigurarea transparenței activității Parlamentului și Secretariatului Parlamentului;
- V. Fortificarea sistemului de management instituțional.

Fiind structurat pe capitole, raportul prezintă o informație sistematizată privind contribuția subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului la realizarea obiectivelor propuse.

Concluziile asupra activităților desfășurate și propunerile privind prioritățile pe care entitatea își planifică să le stabilească pentru anul 2023 sunt reflectate la sfârșitul capitolelor.

Anexele la prezentul raport oferă date statistice privind unele aspecte ale activității Secretariatului Parlamentului, sistematizate pe ani și domenii de activitate.

Capitolul I. CONSOLIDAREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI LA REALIZAREA FUNCȚIEI LEGISLATIVE

1. Organizarea și documentarea lucrărilor plenului Parlamentului

În anul 2022, Secretariatul Parlamentului a acordat asistență organizatorică și documentară Parlamentului, care și-a desfășurat activitatea în cadrul a două sesiuni parlamentare ordinare și a două sesiuni extraordinare:

- *sesiunea de primăvară*, care a început la 1 februarie și s-a încheiat la 29 iulie (prima ședință în plen a avut loc la data de 3 februarie 2022, iar ultima – la data de 29 iulie 2022);

- *sesiunea de toamnă*, care a început la data de 15 septembrie și s-a finalizat la data de 30 decembrie (prima ședință în plen a avut loc la 15 septembrie, iar ultima – la 29 decembrie);

- *sesiunile extraordinare*, convocate pentru perioada 20–21 ianuarie și perioada 26 august–8 septembrie 2022.

Pe durata sesiunilor menționate au fost organizate și documentate 49 de ședințe ale Parlamentului, pentru care au fost elaborate 49 de ordini de zi, 42 de suplimente la ordinea de zi, note, informații, invitații. Au fost pregătite și repartizate deputaților, angajaților Secretariatului Parlamentului documentele propuse pentru examinare plenului Parlamentului (proiecte de legi și hotărâri, rapoarte/corapoarte, avize etc.).

Informația privind ședințele Parlamentului, prezentată în dinamică pentru anii 2020–2022, este expusă în tabelul 1.

Tabelul nr.1

Numărul de ședințe ale Parlamentului pentru anii 2020–2022

Anul	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	Sesiunile extraordinare	Total ședințe
2020	21	11	1	33
2021	16	20	4	40
2022	26	19	4	49

A fost asigurat managementul eficient al ședințelor plenare și a fost trecut exclusiv la format electronic procesul de difuzare a documentelor aferente activității legislative, fapt ce a determinat înregistrarea unei diminuări considerabile, de 60%, a consumului de hârtie și a consumabilelor pentru aparatele de multiplicare. În anul 2022, pentru organizarea și documentarea ședințelor plenare au fost constituite 44 de dosare electronice cu materialele legislative incluse pe ordinea de zi a ședințelor plenare. Prin intermediul Sistemului Electronic de Distribuire a Documentelor, pe tabletele din sala de ședințe plenare au fost plasate documente legislative. De asemenea, au fost generate și plasate rezultatele votului electronic.

Secretariatul Parlamentului a realizat traducerea simultană a 46 de ședințe plenare și stenografierea a 49 de ședințe plenare cu durata de peste 265 de ore, precum și a elaborat 48 de rapoarte ale dezbaterilor parlamentare cu un număr total de 748 de pagini. Au fost transcrise de pe înregistrările audio 1403 fișiere, numărul de pagini al stenogramelor în original ajungând la 5400 (anexa nr.2).

2. Suport în procesul de inițiere, examinare și adoptare a proiectelor de acte normative

Corpului de deputați și organelor de lucru ale Parlamentului le-a fost acordat suportul necesar la adoptarea celor 381 de legi și hotărâri. Din numărul total de acte adoptate, 68 de acte normative au fost adoptate în regim prioritar sau de urgență, fiind întreprinse măsurile necesare pentru definitivarea lor conformă și în termen optim (anexa nr.3).

Pe parcursul anului, Secretariatul Parlamentului a realizat activități care să asigure respectarea strictă a dispozițiilor legale privind înregistrarea și circulația proiectelor de acte normative. Astfel, în anul 2022, în Parlament au fost înregistrate 486 de proiecte de acte normative, dintre care 483 de proiecte au fost luate în evidență și completate cu toate documentele aferente, iar 3 proiecte nu au intrat în procedură legislativă (tabelul 2 și anexa 1). Transparența procesului legislativ a fost asigurată prin efectuarea unui șir de acțiuni în vederea publicării documentelor aferente procesului legislativ pe pagina web a Parlamentului.

Tabelul nr.2

Numărul de proiecte înregistrate (dezagregate pe stadiul de examinare)

Anul	Proiecte înregistrate	Proiecte intrate în procedură legislativă	Proiecte adoptate	Proiecte în lucru	Proiecte respinse	Proiecte retrase/nule
2020	533	527	128	273	7	22/0
2021	430	427	221	111	10	7/78
2022	486	483	337	122	8	16/0

În scopul îmbunătățirii procedurilor de aplicare a normelor unice de tehnică legislativă, a fost elaborată și aprobată Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative (Hotărârea Biroului permanent nr. 3/2022).

În procesul de avizare a proiectelor de acte normative înaintate Parlamentului spre examinare și aprobare, Direcția generală juridică a prezentat 407 avize cu privire la corespunderea proiectelor cu prevederile constituționale, respectarea cadrului legal național, ajustarea proiectelor la cerințele legislației Uniunii Europene, precum și la cele ale normelor de tehnică legislativă (tabelul nr.3).

Tabelul nr.3

Tabel comparativ privind numărul avizelor juridice elaborate asupra proiectelor de legi în perioada 2020–2022

2020	2021	2022
411 avize	295 avize	407 avize

3. Organizarea și documentarea lucrărilor Biroului permanent al Parlamentului

În scopul acordării suportului la organizarea și documentarea lucrărilor Biroului permanent, pe parcursul anului 2022 a fost asigurată organizarea și desfășurarea a 43 de ședințe. Secretariatul Parlamentului a elaborat și a repartizat membrilor, angajaților Secretariatului și invitaților la ședințe 43 de ordini de zi, proiecte de hotărâri ale Biroului permanent și alte documente propuse pentru examinare. S-a asigurat elaborarea proceselor-verbale și a stenogramelor ședințelor Biroului permanent. Informația privind suportul acordat pentru activitatea Biroului permanent al Parlamentului pe parcursul anului de referință este prezentată în tabelul nr.4.

Tabelul nr.4

Statistica privind organizarea și documentarea lucrărilor Biroului permanent în anul 2022

	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	Sesiune extraordinară	Total
Numărul de ședințe	27	14	2	43
Numărul de hotărâri adoptate	14	12	2	28
Numărul de procese-verbale/stenograme	-	-	-	43

4. Suport oferit de către secretariatele comisiilor permanente

Pe parcursul anului 2022, pentru organizarea și desfășurarea corespunzătoare a activității în cadrul comisiilor permanente, deputații au fost asistați de către cele 11 secretariate, care au acordat asistență de specialitate în cadrul procedurii legislative, precum și la realizarea funcției de control parlamentar.

Având la bază atribuțiile funcționale, consultanții din cadrul secretariatelor comisiilor au oferit asistență de specialitate comisiilor permanente în procesul de examinare și promovare a proiectelor de acte normative în cadrul procedurii legislative, inclusiv la asigurarea ajustării acestora la legislația Uniunii Europene, la organizarea ședințelor de lucru ale comisiilor permanente, la desfășurarea consultărilor, a dezbaterilor și a audierilor publice etc.

Astfel, a fost acordat sprijinul necesar pentru organizarea a 536 de ședințe de examinare a proiectelor de acte normative (tabelul nr.5), pentru întocmirea rapoartelor cu sinteze și avize ale comisiilor asupra acestora. Au fost publicate 536 de ordini de zi ale ședințelor comisiilor permanente și au fost informate conducerea Parlamentului și fracțiunile parlamentare despre programul de desfășurare a ședințelor respective.

**Numărul ședințelor comisiilor permanente ale Parlamentului
în anul 2022**

Comisia permanentă	2022		Total
	Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	
Comisia juridică, numiri și imunități	40	18	58
Comisia economie, buget și finanțe	37	25	62
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	36	21	57
Comisia politică externă și integrare europeană	31	19	50
Comisia drepturile omului și relații interetnice	26	16	42
Comisia administrație publică	31	18	49
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	23	13	36
Comisia agricultură și industrie alimentară	29	19	48
Comisia protecție socială, sănătate și familie	33	19	52
Comisia mediu și dezvoltare regională	34	20	54
Comisia de control al finanțelor publice	18	10	28
Total	338	198	536

Secretariatele comisiilor permanente au acordat suport la elaborarea rapoartelor, a corapoartelor și a avizelor pe marginea proiectelor de acte normative: 639 de rapoarte, 165 de corapoarte și 1892 de avize. Statistica prezentării rapoartelor/corapoartelor, avizelor și amendamentelor la proiectele de acte normative în anul 2022 este prezentată în anexa nr.4.

5. Procesul postadoptare a actelor normative

În scopul asigurării calității și a conformității actelor adoptate de legislativ, Secretariatul Parlamentului a asigurat redactarea, corectarea, confruntarea a 390 de acte normative, precum și a 132 de documente interne ale Parlamentului. A fost promovată consecvent respectarea prevederilor art. 71 din Regulamentul Parlamentului privind necesitatea redactării textului proiectului de act normativ până la adoptarea acestuia în lectură finală.

În acest sens, a fost asigurată redactarea a 332 de proiecte de acte normative, precum și traducerea a 289 de proiecte de acte normative, 213 amendamente și 14 documente ce țin de activitatea Președintelui Parlamentului, a deputaților și a Secretariatului Parlamentului (sinteza activităților de redactare și traducere este prezentată în anexele nr.5 și nr.6). Suplimentar, a fost acordat suportul la traducerea mesajelor în limba rusă pentru unitatea de la Guvern implicată în gestionarea situației de susținere și ghidare a refugiaților ucraineni „Prima sursă” și „Dopomoga.gov.md”.

Dinamica numărului de acte normative adoptate în perioada 2020–2022 este prezentată în tabelul nr.6.

Numărul de acte adoptate de Parlament în perioada 2020–2022

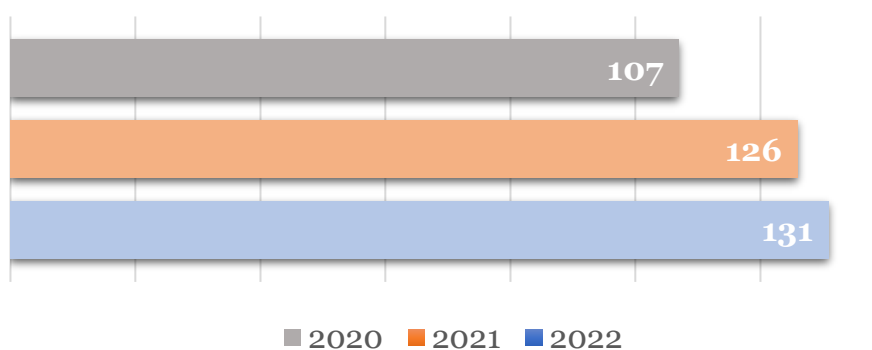
2020	2021	2022
259	248	381

6. Suport informațional pentru activitatea Parlamentului

Pentru realizarea lucrărilor de cercetare parlamentară, funcționarii Secretariatului Parlamentului au elaborat 131 de lucrări de cercetare parlamentară, dintre care 70 de lucrări de cercetare la solicitare, 3 lucrări de cercetare au fost realizate conform Planului semestrial de cercetare (pentru sesiunea de primăvară), 4 lucrări proactive, 12 numere de *Observator European* și 2 numere de *Observator Politic*.

La solicitarea cabinetului Președintelui Parlamentului și a deputaților au fost elaborate 25 de studii de legislație comparată privind legislația statelor Uniunii Europene. La solicitarea secretariatelor comisiilor permanente și a subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului au fost elaborate studii de legislație comparată, materiale informative, lucrări de cercetare.

Figura 1. Lucrări de cercetare pentru perioada 2020 - 2022

Un segment important în activitatea de cercetare, care contribuie la asigurarea asistenței Parlamentului pentru realizarea sarcinilor sale constituționale, este cooperarea cu ECPRD al Consiliului European în vederea realizării schimbului de informații de specialitate necesare în procesul de creație legislativă. În perioada de referință au fost realizate 29 de răspunsuri la solicitările platformei ECPRD și au fost întocmite și plasate pe platforma menționată 11 solicitări ale Parlamentului către ECPRD.

În contextul acordării Republicii Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, Parlamentul a fost invitat să adere la Platforma Interparlamentară de Schimb de Informații privind Uniunea Europeană (IPEX), care oferă posibilitatea de accesare a informațiilor de interes general despre statele membre.

7. Depozitarul instituțional și resurse informaționale

Arhiva Parlamentului a desfășurat activități de:

- clasare și conservare a documentelor referitoare la activitatea Parlamentului;
- păstrare, prelucrare și ținere a evidenței documentelor și dosarelor;

- întocmire a inventarelor anuale centralizate ale documentelor pentru păstrare permanentă și de lungă durată, cu prezentarea lor spre examinare Comisiei centrale de expertiză a Parlamentului și Comisiei de Expertiză și Control a Agenției Naționale a Arhivelor;

- organizare a lucrărilor de creare și păstrare a fondului de dosare cu păstrare de lungă durată;

- elaborare a Nomenclatorului dosarelor Parlamentului.

În anul de referință au fost scanate documentele de arhivă din anii 2018–2019: 292 de dosare, 2219 acte și 7300 de file, ceea ce constituie 100% din documentele preconizate.

În scopul evidenței centralizate a dosarelor și al îmbunătățirii tehnicii lucrărilor de secretariat, au fost aprobate Regulile de întocmire a Nomenclatorului dosarelor Parlamentului și Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei centrale de expertiză a valorii documentelor. Pentru întocmirea corectă a dosarelor, conform normelor arhivistice, au fost organizate 22 de ședințe de consultare și au fost oferite consultații funcționarilor responsabili de activitățile de centralizare, grupare, predare a dosarelor spre păstrare.

Resurse informaționale. În anul de referință, activitatea bibliotecii în domeniul dezvoltării colecțiilor de carte a fost axată pe constituirea resurselor informaționale de specialitate care să satisfacă interesele de cercetare, studii, informare, documentare ale deputaților și ale funcționarilor Secretariatului Parlamentului. Fondul de carte s-a completat cu 123 de titluri de carte de specialitate, cu 25 de denumiri de ediții periodice și au fost procurate abonamente la ediții periodice în format electronic (*Monitorul Oficial* și *Monitorul Fiscal*).

CONCLUZII

Anul 2022 s-a caracterizat printr-o multitudine de provocări pentru Secretariatul Parlamentului. Cu toate acestea, acțiunile conjugate ale tuturor subdiviziunilor în vederea organizării, a documentării și a expertizării juridice au făcut posibilă realizarea procesului legislativ la nivel înalt.

Pentru a asigura respectarea de către autorii cu drept de inițiativă legislativă a prevederilor art. 40 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, funcționarii au înregistrat inițiativele legislative și au verificat prezența dosarului de însoțire cu actele necesare pentru a fi prezentat legislativului la intrarea proiectului în Parlament. În acest sens, menționăm că unele vicii de procedură și omisiuni de la examinarea și adoptarea proiectelor de acte normative persistă, fapt ce afectează calitatea legilor.

Toate lucrările de cercetare la solicitare (parvenite prin cerere) au fost elaborate în termen. De asemenea, și lucrările de cercetare prevăzute în Planul semestrial de cercetare parlamentară pentru sesiunea de primăvară au fost realizate integral. Pentru sesiunea de iarnă nu au fost recepționate solicitări de identificare a subiectelor prioritare care trebuie supuse analizei și cercetării parlamentare și nu a fost elaborat un Plan semestrial de cercetare. Se conturează necesitatea unui program legislativ al Parlamentului ca instrument de planificare și previzibilitate a activității legislative pe sesiuni, dar și a unui calendar pentru consultările publice. În condițiile fluxului mare de solicitări parvenite de la deputați, a fost acordată prioritate lucrărilor de cercetare la solicitare.

Totuși, este necesar să menționăm că analiza asupra respectării prevederilor legale în procesul de realizare a acțiunilor pentru obiectivul menționat supra a reliefat un șir de curențe, care necesită a fi eliminate:

➤ *la etapa de verificare a admisibilității introducerii proiectelor de acte normative în procedura legislativă:*

- din numărul total de 486 de proiecte de acte normative intrate în Parlament, 483 au ajuns în procedură legislativă, iar 121 de proiecte au fost înaintate cu abateri de la prevederile art. 40 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, cu multiple greșeli de ordin tehnico-legislativ și de conținut. Sistematizarea curențelor constatate a permis evidențierea următoarelor probleme depistate în procesul de verificare și înregistrare a proiectelor de acte normative: lipsa originalelor avizelor ministerelor și a raportului de expertiză anticorupție; lipsa versiunii electronice a proiectului; lipsa semnăturilor pe nota informativă, pe sinteza obiecțiilor și tabelul comparativ, pe avizele ministerelor; lipsa versiunii în limba rusă sau calitatea scăzută a versiunii în limba rusă, în cazul proiectelor prezentate de către Guvern; lipsa informației privind rezultatul consultării publice a proiectului, lipsa tabelului comparativ, a sintezei obiecțiilor și propunerilor, a analizei impactului de reglementare; necoresponderea denumirii proiectului de act normativ cu conținutul acestuia etc.;

➤ *la etapa de examinare a proiectelor de acte normative introduse în procedură legislativă:*

- deficiențe de conținut: notele informative nu sunt în concordanță cu textul proiectului de act normativ, nu se argumentează necesitatea care reclamă intervenția legiuitorului, lipsește informația despre fazele parcurse în pregătirea proiectului și rezultatele obținute, despre măsurile de implementare a actului normativ și evaluarea statistică, precum și referințele la documentele de cercetare sau sursele de informare;

- înaintarea proiectelor de acte normative fără o evaluare a impactului de reglementare a acestora;

➤ *la etapa de includere a proiectelor de acte normative pe ordinea de zi:*

- includerea unor proiecte de legi în ordinea de zi cu încălcarea termenului stabilit de Regulamentul Parlamentului, fapt care a necesitat avizarea în regim de urgență a acestora;

- în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de stat candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și al necesității de armonizare a legislației naționale, a crescut considerabil numărul actelor normative adoptate de Parlament în mod prioritar sau de urgență, dar și volumul și gradul de complexitate al acestora;

- prezentarea amendamentelor cu foarte puțin timp înainte de ședința plenară la care actele urmează a fi adoptate în lectură finală, ceea ce duce la încălcarea procedurilor reglementare;

➤ *la etapa postadoptare și pregătire pentru semnare a actelor normative:*

- examinarea și votarea proiectelor de acte normative cu multiple amendamente care modifică esențial sau parțial textul proiectului, fără redactarea acestora pentru lectură finală în conformitate cu prevederile art. 71 din Regulamentul Parlamentului;

- prezentarea spre redactare a textului actului normativ după adoptarea acestuia în lectură finală, riscând să se denatureze voința legiuitorului.

PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

În scopul eficientizării activității instituției, dar și în vederea atenuării impactului curenților menționate, Secretariatul Parlamentului își propune să realizeze următoarele activități pe parcursul anului 2023:

- respectarea prevederilor art. 71 din Regulamentul Parlamentului privind obligativitatea redactării proiectului de act normativ până la adoptarea acestuia în lectură finală;
- renunțarea la examinarea proiectelor de acte normative în regim de urgență, fără o solicitare în acest sens din partea Guvernului;
- actualizarea regulilor și a procedurilor parlamentare;
- respectarea procedurii de examinare a proiectelor de acte normative și a amendamentelor cu impact bugetar-fiscal, conform art. 58 din Regulamentul Parlamentului și art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova;
- adoptarea proiectelor de acte normative numai după redactarea acestora pentru lectură finală, pentru a asigura respectarea deplină a procedurii legislative de către Parlament și neadmiterea implicării în textul adoptat în lectură finală;
- acordarea asistenței de specialitate membrilor comisiilor permanente la inițierea, definitivarea și promovarea proiectelor de acte normative, inclusiv la asigurarea ajustării acestora la legislația Uniunii Europene;
- consolidarea relațiilor de cooperare cu ECPRD și IPEX, orientarea activității de cercetare în mod prioritar pe lucrările de cercetare parlamentară la solicitare și consolidarea capacităților pentru acest scop, precum și dezvoltarea bazei de date electronice privind lucrările de cercetare elaborate;
- dezvoltarea și completarea colecțiilor de publicații ale fondului bibliotecii întru susținerea realizării atribuțiilor funcționale ale angajaților;
- elaborarea Regulamentului/Instrucțiunii privind arhivarea materialelor foto/video;
- asigurarea funcționalității depozitarului instituțional e-Arhiva și a securității documentelor cu caracter personal, a documentelor de arhivă din procesul legislativ cu grad de acces limitat.

Capitolul II. DEZVOLTAREA ȘI EFICIENTIZAREA MECANISMULUI DE CONTROL PARLAMENTAR

8. Asistența în realizarea funcției de control parlamentar

Pentru realizarea eficientă a funcției de control parlamentar, Secretariatul Parlamentului a oferit asistență documentară, organizatorică, juridică și informațională pentru:

- sistematizarea, evidența și controlul moțiunilor, întrebărilor, interpelărilor și răspunsurilor la acestea;
- organizarea audierilor parlamentare desfășurate în cadrul ședințelor Parlamentului;
- monitorizarea controlului asupra executării dispozițiilor din actele normative adoptate;
- evidența rapoartelor organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale organelor formate de Parlament și asigurarea plasării lor pe pagina web oficială;
- evidența și monitorizarea prezentării rapoartelor comisiilor de anchetă, ale comisiilor speciale și ale grupurilor de lucru formate prin hotărâri de Parlament.

În anul 2022 au fost organizate 7 ședințe, în cadrul cărora au fost adresate 22 de întrebări. Au fost luate în evidență 22 de întrebări adresate de deputați în cadrul Orei întrebărilor, au fost întocmite și remise către autoritățile administrației publice vizate 8 adrese, au fost recepționate și transmise deputaților 19 răspunsuri la întrebări, au fost întocmite 8 note informative cu privire la prezentarea răspunsurilor la întrebările adresate de deputați, au fost expediate pe adresa Cancelariei de Stat 5 note informative cu privire la întrebările deputaților la care nu au fost prezentate răspunsuri.

Sinteza privind suportul acordat la capitolul control parlamentar în anul 2022 este expusă în tabelul nr.7.

Tabelul nr.7

Numărul întrebărilor și interpelărilor adresate de către deputați luate în evidență

TOTAL întreb.	Numărul răspunsurilor primite la întrebări					TOTAL interp.	Numărul răspunsurilor primite la interpelări				
	primite				restante		primite				restante
	în scris	în plen	în plen și în scris	TOTAL răspuns.			în scris	în plen	în plen și în scris	TOTAL răspuns.	
22	18	1	-	19	3	-	-	-	-	-	-

Una dintre sarcinile Secretariatului Parlamentului este monitorizarea prezentării rapoartelor de către organele centrale de specialitate ale administrației publice și de către cele formate de Parlament. În perioada vizată au fost recepționate 42 de rapoarte, fiind plasate pe pagina web oficială a Parlamentului, dintre care 8 rapoarte au fost examinate la ședințele în plen ale Parlamentului, fiind adoptate 5 hotărâri de

Parlament, iar 13 rapoarte au fost examinate în comisiile permanente (tabelul nr.8). Au fost întocmite 3 note cu privire la prezentarea rapoartelor de către organele centrale de specialitate ale administrației publice și de către cele formate de Parlament și au fost remise pe adresa comisiilor permanente 3 informații despre restanțele înregistrate la capitolul prezentării rapoartelor de către autorități (8 rapoarte) și necesitatea examinării acestora în plenul Parlamentului. Menționăm că o mare parte a rapoartelor au fost prezentate Parlamentului în termenul prevăzut de legislație.

Tabelul nr.8

Număr de rapoarte ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale celor formate de Parlament luate în evidență și dezbătute în comisii/plen

Numărul rapoartelor prezentate Parlamentului	Numărul rapoartelor care se prezintă în plenul Parlamentului	Numărul rapoartelor care au fost examinate în plenul Parlamentului	Numărul rapoartelor examinate în comisiile permanente
42	19	8	13

În anul de referință a fost organizată și desfășurată o audiere parlamentară și, în acest sens, a fost întocmită o adresă pentru invitarea persoanelor vizate.

Au fost luate în evidență 3 moțiuni și o moțiune de cenzură, care au fost admise în procedură legislativă, și a fost organizată dezbaterile lor în cadrul ședințelor în plen ale Parlamentului. A fost asigurat suportul documentar și juridic a 2 comisii speciale și a unei comisii de anchetă, constituite de Parlament în anul 2021, cu termenul de prezentare a rapoartelor în anul 2022, și a 2 comisii speciale constituite în anul 2022. Una dintre comisiile speciale constituite în anul 2021 are statut de monitorizare permanentă. La fel, cu statut de monitorizare permanentă, în evidență se află și un grup de lucru constituit de Parlament în anul 2015.

Cu privire la sprijinul juridic acordat organelor de lucru ale Parlamentului și ale Secretariatului Parlamentului, funcționarii sunt implicați în activitatea a 24 de grupuri de lucru/comisii speciale și de anchetă, fiind oferită asistență juridică și implicarea în activitățile acestora.

Au fost înregistrate 16 declarații ale deputaților, dintre care o declarație a exprimat poziția politică a legislativului, fiind adoptată în acest sens o hotărâre de Parlament.

Secretariatele comisiilor permanente au asigurat suportul de specialitate în procesul de organizare și desfășurare a 142 de audieri publice și parlamentare. De asemenea, și comisiile speciale și de anchetă au beneficiat de asistență, prin elaborarea proiectelor de documente și acte normative aferente activității comisiilor speciale și de anchetă (14 proiecte elaborate), organizarea ședințelor (49) și elaborarea proceselor-verbale.

Suportul pentru asigurarea asistenței de specialitate în procesul de selectare și desemnare a candidaților la funcții de conducere/administrare a instituțiilor din domeniul de competență al Parlamentului a constat în elaborarea regulamentelor de organizare și desfășurare a concursurilor publice de selectare a candidaților,

organizarea ședințelor comisiei de concurs (20), documentarea ședințelor (întocmirea proceselor-verbale) și elaborarea proiectelor de hotărâri cu privire la numirea în funcție a candidaților selectați/desemnați.

9. Evaluarea ex-post privind implementarea actelor normative

În contextul exercitării funcției de control parlamentar sub aspectul executării și al implementării legilor adoptate, Secretariatul Parlamentului are rolul de a acorda suport la efectuarea controlului ex-post al legilor adoptate, finalizat cu elaborarea rapoartelor de evaluare ex-post de impact și juridică a legilor.

În scopul consolidării funcției de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative, în temeiul art. 111 din Regulamentul Parlamentului, a fost elaborat și aprobat Planul de evaluare ex-post pentru anul 2022 (aprobat prin Hotărârea Biroului permanent nr. 4/2022), care a fost publicat pe pagina web oficială a Parlamentului.

Evaluarea ex-post de impact ține de eficiența actului normativ și verifică dacă, prin aplicarea acestuia, a fost atins scopul și obiectivele trasate. Conform anexei nr.1 a Planului de evaluare ex-post a actelor normative, au fost identificate 13 acte normative pasibile pentru evaluarea ex-post de impact, 4 dintre ele au fost supuse evaluării.

Referitor la evaluarea ex-post juridică, a fost asigurată realizarea funcției de evaluare a implementării legilor prin elaborarea a 20 de rapoarte ex-post juridice privind implementarea actelor normative (tabelul nr.9). Rapoartele de evaluare ex-post juridică sunt publicate pe pagina web a Parlamentului la compartimentul Control parlamentar/Evaluarea ex-post juridică a actelor normative.

Tabelul nr.9

Rapoartele de evaluare ex-post juridică elaborate pentru perioada 2020–2022

2020	2021	2022
20 rapoarte	25 rapoarte	20 rapoarte

În baza analizelor ex-post juridice ale celor 20 de legi supuse evaluării s-a constatat că Guvernul a executat, cu întârziere de mai mult de 2 ani, 54 de prevederi și nu a executat 43 de prevederi. Drept rezultat, acest fapt conduce la subminarea principiului statului de drept, sporirea riscului de corupție și pierderea încrederii în lege de către cetățeni.

CONCLUZII

Provocările pentru Secretariatul Parlamentului în vederea acordării suportului la realizarea funcției de control parlamentar denotă necesitatea consolidării capacităților instituționale în domeniul respectiv.

În pofida celor planificate, rezultatele monitorizării indică asupra unui grad redus de realizare a evaluării ex-post de impact de către comisiile permanente. Planul de evaluare ex-post a actelor normative pentru 2022 a fost realizat în proporție de 72% (sau 24 de rapoarte din 33 planificate).

Astfel, la etapa întocmirii rapoartelor ex-post de impact privind implementarea actelor normative se constată implicarea insuficientă a comisiilor permanente în procesul de exercitare a funcției de control parlamentar.

PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

În scopul eficientizării activităților de suport pentru realizarea funcției de control parlamentar, Secretariatul Parlamentului își propune:

- implicarea consultanților comisiilor permanente la efectuarea analizei ex-post de impact;
- publicarea rapoartelor ex-post de impact pe pagina web oficială a Parlamentului pentru asigurarea transparenței procesului de evaluare a implementării legilor;
- înaintarea spre aprobare Biroului permanent a proiectelor de acte normative privind modificarea Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative și a Ghidului metodologic privind analiza ex-post a actelor normative în vederea consolidării capacităților instituționale în domeniul exercitării funcției de control parlamentar.

Capitolul III. SPORIREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI ÎN PROCESUL DE COOPERARE CU MEDIUL INTERN ȘI EXTERN

10. Reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională și în instanțele de judecată

În perioada de referință a fost asigurat suportul pentru conlucrarea Parlamentului cu Curtea Constituțională, fiind formulate 24 de puncte de vedere pe marginea sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, în conformitate cu prevederile articolelor 29 și 30 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502/1995. Totodată, a fost asigurată participarea reprezentantului Parlamentului la 16 ședințe de examinare a sesizărilor admise de Curte în cadrul proceselor de contencios constituțional.

Pentru asigurarea reprezentării conforme a Parlamentului în instanțele de judecată și în organele de drept din Republica Moldova, funcționarii Secretariatului Parlamentului au pregătit cereri de chemare în judecată, referințe, explicații, demersuri și alte acte procesuale cu referire la poziția și punctul de vedere al Parlamentului în cadrul a 52 de procese judiciare. A fost asigurată participarea la 107 ședințe ale instanțelor de judecată. La finele anului 2022, pe rol în instanțele de judecată se aflau peste 40 de litigii, alte 13 dosare au fost scoase de pe rol, iar 3 au fost definitiv executate.

11. Relații externe bilaterale și multilaterale

Pe parcursul anului 2022, Secretariatul Parlamentului a oferit asistența necesară pentru dezvoltarea și promovarea cooperării cu mediul internațional. Sporirea numărului de întrevederi cu oficialii externi și de vizite la nivel bilateral a fost condiționată de agenda politică orientată spre obținerea statutului de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Deputații și angajații Secretariatului Parlamentului au participat activ la diverse activități de relații externe, inclusiv la vizite peste hotarele țării, precum și la evenimentele desfășurate în regim de videoconferință de către organizațiile parlamentare internaționale și regionale.

În această perioadă au fost organizate 238 de întrevederi cu reprezentanții corpului diplomatic din România, Republica Lituania, Republica Franceză, Republica Letonia, Republica Federală Germania, Republica Austria, SUA, Republica Polonă și cu reprezentanții unor organizații internaționale, precum instituțiile Uniunii Europene, APCE, UIP, AP OSCE, APCEMN, AP OTAN, FMI, BERD.

Pentru aceste întrevederi au fost elaborate și distribuite participanților 238 de seturi de materiale informativ-analitice, au fost redactate 483 de mesaje pentru menținerea corespondenței oficiale a Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului cu organismele și instituțiile din străinătate și 137 de scrisori de remitere, precum și au fost transmise 319 solicitări de materiale informative către instituțiile guvernamentale în vederea pregătirii corespunzătoare a evenimentelor organizate pe dimensiunea externă. Volumul comparativ al activităților de suport organizate pe dimensiunea externă în ultima perioadă este prezentat în tabelul nr.10.

Statistica principalelor activități desfășurate în perioada 2020–2022

	2020	2021	2022
Întrevederi	136	205	238
Reuniuni online	75	102	52
Vizite peste hotare	17	31	87
Vizite la Parlament	1	12	22
Seturi de materiale	193	155	276
Note de convorbire	34	123	140
Mesaje oficiale	222	315	483

Totodată, au fost traduse în scris și verificate 679 de pagini standard de documente oficiale și corespondență externă și diplomatică din și în limbile română, engleză și franceză și s-a asigurat traducerea consecutivă și simultană în limbile română și engleză în cadrul a 68 de evenimente protocolare.

În anul de referință, conform Agendei activităților privind cooperarea externă a Parlamentului, s-a asigurat suportul privind cooperarea Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului cu instituțiile similare de peste hotare, adunările interparlamentare și cu organizațiile parlamentare internaționale și regionale din 57 de țări – în domeniul *cooperării bilaterale* și cu 21 de organizații parlamentare internaționale și regionale, inclusiv organizații financiare – în domeniul *cooperării multilaterale*.

Secretariatul Parlamentului a asigurat consolidarea relațiilor externe ale Parlamentului, intensificarea relațiilor bilaterale cu parlamentele altor state și asistență pentru următoarele evenimente, vizite peste hotare ale Președintelui Parlamentului:

- Republica Azerbaidjan (21–23 februarie 2022);
- Forumul Parlamentar de Informații și Securitate (8 iulie 2022);
- Regatul Danemarcei (5–8 septembrie 2022);
- Summitul Parlamentar „Platforma Internațională Crimeea” (24–26 octombrie 2022);
- Conferința Internațională „Femeile parlamentare din România și promovarea egalității de gen ca angajament național” (1 noiembrie 2022).

Cooperarea bilaterală. În comparație cu anul 2021, anul 2022 a fost unul foarte dinamic sub aspectul evenimentelor organizate la Parlament, dar și peste hotarele țării, fapt ce a contribuit plener la intensificarea dialogului interparlamentar.

Întru consolidarea dialogului interparlamentar au fost efectuate 17 vizite ale delegațiilor străine la Parlamentul Republicii Moldova. În cadrul vizitei la Chișinău, delegațiile parlamentare străine au avut întrevederi cu Președintele Parlamentului, președinții comisiilor parlamentare, cu membrii grupurilor parlamentare de prietenie. Pe parcursul anului a fost acordat suport pentru 12 vizite ale delegațiilor parlamentare peste hotare:

- 6 vizite în România;

- vizita membrilor Grupului de prietenie cu Republica Turcia la Ankara (8–11 iunie 2022);
- vizita de studiu a unui grup de deputați la Seimasul Republicii Lituania (12–15 iunie 2022);
- participarea la Forumul Parlamentar al Inițiativelor celor Trei Mări (20–22 iunie 2022);
- vizita în Republica Elenă a membrilor Grupului de prietenie Republica Moldova–Republica Elenă (4–7 iulie 2022);
- participarea la cea de-a 27-a Sesiune a Conferinței statelor părți la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC COP 27) (6–9 noiembrie 2022);
- vizita de studiu la Comisia Europeană (5–9 decembrie 2022).

Reuniuni ale comisiilor comune/Adunărilor parlamentare bilaterale sau trilaterale:

- cea de-a VIII-a Sesiune a Adunării Parlamentare a Republicii Moldova și a Republicii Polone (AP RM–RP) (6–7 noiembrie 2022);
- participarea la cea de-a VIII-a Reuniune a Comisiei Comune pentru Integrare Europeană (CCIE) dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României (13–16 aprilie 2022).

Cooperarea multilaterală. În anul 2022 au fost organizate 38 de evenimente pe dimensiunea organizațiilor parlamentare internaționale și regionale, care s-au desfășurat în format online, hibrid sau cu participarea fizică, pe subiecte de interes în diverse domenii de activitate ale forurilor legislative, care au fost monitorizate, coordonate și pregătite (suport informativ-analitic, consultanță etc.):

- participarea la 8 evenimente ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE);
- participarea la 2 evenimente organizate pe dimensiunea Comitetului Parlamentar de Asociere RM–UE;
- participarea la cea de-a doua Reuniune a Dialogului de nivel înalt RM–UE privind energia;
- participarea la 5 evenimente ale Adunării Parlamentare a OSCE;
- participarea delegației Parlamentului la 3 evenimente ale Uniunii Interparlamentare;
- participarea la 6 evenimente ale Adunării Parlamentare a Cooperării Economice la Marea Neagră;
- participarea la Dimensiunea Parlamentară a Inițiativei Central Europene;
- participarea la 3 evenimente ale Adunării Parlamentare a GUAM;
- participarea la Conferința Adunării Baltice;
- participarea la 2 evenimente ale Adunării Parlamentare a Procesului de cooperare în Europa de Sud-Est;
- participarea la 2 evenimente ale Adunării Parlamentare a Francofoniei;
- participarea la 2 evenimente ale Adunării Parlamentare a OTAN;
- participarea la evenimentul AP EURONEST;
- participarea la 3 evenimente ale AIP a CSI.

A fost acordat suport pentru desfășurarea vizitelor reprezentanților organizațiilor parlamentare internaționale și regionale la Parlamentul Republicii Moldova:

- vizita E.S. dna Roberta METSOLA, Președinta Parlamentului European (11 noiembrie 2022);
- vizita dlui Virginijus SINKEVIČIUS, Comisarul European pentru mediu, oceane și pescuit (25 noiembrie 2022);
- vizita dlui Dragoș TUDORACHE, Raportor al Comisiei pentru Afaceri Externe (AFET) pentru implementarea Acordului de Asociere RM–UE în cadrul Parlamentului European, membru responsabil pentru Republica Moldova al Grupului de susținere a democrației și de coordonare a alegerilor (10–13 aprilie 2022).

CONCLUZII

Este necesar să menționăm că, în rezultatul analizei efectuate asupra respectării cerințelor prevederilor legale în procesul de realizare a acțiunilor pentru obiectivul menționat supra, au fost constatate un șir de curențe care necesită a fi soluționate, cum ar fi:

➤ *pe dimensiunea reprezentării Parlamentului la Curtea Constituțională și în instanțele de judecată:*

- având în vedere tendința de creștere a numărului de cauze (până în anul 2020 erau administrate 8–10 dosare pe an în instanțele naționale de judecată, iar la sfârșitul anului 2022 pe rol în instanțe erau peste 40 de litigii) și a perioadelor lungi de examinare a cauzelor în judecată, este prognozabilă creșterea numărului de procese judiciare cu atragerea Parlamentului în calitate de parte procesuală;

- referitor la reprezentarea la Curtea Constituțională, menționăm, pe de o parte, depășirea termenelor de examinare, iar pe de altă parte – nesoluționarea de către comisiile permanente sesizate în fond a lacunelor și a omisiunilor reglementărilor legislative indicate în actele și adresele Curții Constituționale;

- neexecutarea de către Guvern a hotărârilor și a adreselor Curții Constituționale în termenul prevăzut de lege;

- implicarea pasivă a secretariatelor comisiilor parlamentare de profil la definitivarea și promovarea proiectelor punctelor de vedere;

➤ *pe dimensiunea relațiilor externe:*

- anul 2022 a fost un an cu multe acțiuni organizate pe filiera externă, inclusiv cu multe provocări pentru Secretariatul Parlamentului, care a asigurat buna organizare și desfășurare a unui volum sporit de activități pe dimensiunea cooperării externe și a acordat spectrul necesar de consultanță și asistență informațională, în cadrul vizitelor peste hotarele țării, conducerii și membrilor Parlamentului, precum și conducerii Secretariatului Parlamentului;

- pe parcursul anului 2022 s-au bucurat de o dezvoltare ascendentă relațiile de cooperare cu România, Republica Turcia, Republica Federală Germania, Republica Franceză, SUA, Republica Austria, Republica Cehă, Ucraina, Republica Croația, Regatul Spaniei, Republica Lituania, Republica Letonia, Regatul Danemarcei și Regatul Suediei.

PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

În scopul eficientizării activității, dar și în vederea atenuării impactului impedimentelor menționate, Secretariatul Parlamentului își propune, pe parcursul anului 2023, să asigure la un nivel mai înalt asistența de specialitate și suportul necesar Parlamentului și Secretariatului Parlamentului în vederea dezvoltării și promovării relațiilor de cooperare pe dimensiunea externă, și anume cu instituțiile similare de peste hotare, adunările interparlamentare, organizațiile parlamentare internaționale și regionale, precum și cu organizațiile internaționale, în special în contextul obținerii statutului de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Capitolul IV. ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ACTIVITĂȚII PARLAMENTULUI ȘI SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI

12. Activități de comunicare și informare

Activitățile de comunicare desfășurate pe parcursul anului 2022 au avut ca scop să apropie instituția parlamentară de oameni, să confere o deschidere mai largă a Parlamentului față de public, să sporească incluziunea și transparența procesului decizional. Eforturile de sporire a vizibilității instituției parlamentare au fost transpuse în activitățile de comunicare cu scop de informare și educare a opiniei publice.

Relaxarea măsurilor de sănătate publică impuse de criza pandemică a permis diversificarea activităților de comunicare și implicarea unui număr mai mare de oameni în programul de acțiuni desfășurate. Din luna martie au fost reluate vizitele de informare în Parlament, fiind desfășurate 401 vizite, în cadrul cărora 9274 de persoane au vizitat instituția parlamentară. Este cel mai mare număr de vizite și vizitatori înregistrat de la inițierea programului de vizite în Parlament în anul 2014 (tabelul nr.11).

Tabelul nr.11

Vizitele de informare la Parlament în perioada 2020–2022

	2020	2021	2022
Vizite de informare (tururi ghidate)	64	38	401
Vizitatori	1600	539	9274

Potrivit datelor statistice, 82,5% din tururile ghidate au fost desfășurate în limba română, 12% în limba rusă și 5,5% în limba engleză. Majoritatea vizitatorilor veniți la Parlament sunt din municipiul Chișinău (73,6%), 15,2% – din raioanele țării, iar 11,3% sunt cetățeni străini din Ucraina, România, Italia, Germania, Lituania, Elveția, SUA, Cehia, Georgia, Marea Britanie, Spania, Olanda și altele. De asemenea, 56% dintre vizitatori sunt copii (36%) și studenți (20%). În anul 2022, Parlamentul a fost vizitat de circa 40 de refugiați ucraineni.

Circa 80% dintre vizitatorii din anul de referință au pășit pragul Parlamentului pentru prima dată. Oamenii au asistat la 27 de ședințe plenare ale Parlamentului. În timpul a peste 21% dintre tururile ghidate, vizitatorii au discutat cu deputații.

Buletinul lunar al Parlamentului. Au fost elaborate și distribuite 12 ediții ale Buletinului informativ al Parlamentului pentru anul 2022. Cu un design ajustat și rubrici bine definite, publicația a reflectat lunar activitatea parlamentară, procesul legislativ și principalele evenimente care au avut loc în Parlament.

Pe parcursul anului 2022 au fost organizate 85 de evenimente publice cu scopul de a sensibiliza opinia publică și a implica publicul în diverse activități. Războiul din Ucraina a determinat adaptarea activităților de comunicare și includerea grupurilor de refugiați în acțiunile organizate.

Printre cele mai importante *activități de comunicare și informare* desfășurate se regăsesc următoarele:

Ziua Ușilor Deschise. Eveniment desfășurat pe data de 23 mai, în ziua când instituția parlamentară a împlinit 31 de ani. Cu această ocazie, aproape 1500 de oameni din diferite localități ale țării și de peste hotare au vizitat Parlamentul.

Săptămâna deschiderii parlamentare. Peste 500 de oameni au vizitat Parlamentul în perioada 19–23 septembrie 2022. Vizitatorii Parlamentului – copii, tineri și adulți din diferite zone ale Republicii Moldova – s-au întâlnit cu deputații și au discutat subiectele care îi interesează, au participat la lecțiile publice, atelierelor de creație și tururile ghidate prin clădirea instituției parlamentare.

De Ziua Internațională a Păcii, un grup de copii au redat pacea în culori în cadrul atelierului de pictură „Culorile păcii”. 43 de copii din Republica Moldova și Ucraina au pictat împreună un tablou de pace pe pânză. Ghidați de pictorița Valeria Barbas, micii artiști au ales culorile care, în viziunea lor, sunt simboluri ale păcii. Pictura a fost expusă la Muzeul Național de Artă a Moldovei.

Expoziții și târguri cu vânzare. Parlamentul a organizat și a găzduit 28 de expoziții de carte și documente, fotografii, pictură, desene, lucrări realizate manual, costume populare. Evenimentele au fost organizate cu diferite ocazii, instituția parlamentară propunându-și promovarea, în acest fel, a tinerelor talente, a tradițiilor naționale, precum și incluziunea socială a diferitor categorii de public. De asemenea, a fost organizat, în premieră, un ciclu de expoziții care au cuprins lucrările de licență și de masterat ale celor mai merituoși studenți de la universitățile din Chișinău, Bălți, Cahul, Taraclia și Comrat.

Ateliere de discuții și lecții publice, cu implicarea deputaților și a vizitatorilor, organizate în contextul diferitor evenimente. Au fost desfășurate cu regularitate acțiuni publice, în care deputații, dar și alți reprezentanți ai autorităților au discutat cu vizitatorii Parlamentului, în limbile română, rusă și engleză, pe diverse subiecte de actualitate: procesul legislativ, responsabilitate socială, drepturile omului, procesul de integrare europeană, diplomație, educație, sănătate, cultură, tineret.

Campanii de informare. Instituția parlamentară a organizat, pe parcursul anului trecut, o serie de evenimente de informare și sensibilizare în contextul Zilei Memoriei și Recunoștinței (martie), Zilei Parlamentului Republicii Moldova (mai), a diasporei (august), a excelenței academice (iulie, septembrie), Zilei Internaționale a Democrației (septembrie), în contextul sărbătorilor de iarnă și al încheierii sesiunii de toamnă a Parlamentului (decembrie). De asemenea, Parlamentul s-a aliniat campaniei globale de solidarizare cu Ucraina și campaniei Organizației Națiunilor Unite „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”.

Jocuri intelectuale și concursuri: „Cunoaște-ți Parlamentul”, ediția a V-a, a reunit, la etapa de preselecție, 95 de echipe de elevi din peste 70 de instituții de învățământ din întreaga țară, iar la etapa finală au concurat 30 de liceeni din diferite localități. *Jocul de roluri,* organizat cu ocazia Săptămânii Deschiderii Parlamentare, a adunat 25 de studenți, care au preluat rolurile de legiuitori din diferite perioade istorice – perioada Greciei antice, cea sovietică și Republica Moldova din zilele noastre și au simulat scrutinele electorale. După dezbaterile publice a propriilor proiecte de lege, la final, tinerii au votat cel mai bun proiect. La *Concursul de colinde și urături,* ediția a

III-a, s-au înregistrat aproape 60 de colective și soliști de diferite vârste, originari din toate regiunile țării. Învingătorii concursului au fost invitați la ședința plenară a Parlamentului, unde i-au colindat pe deputați.

Activități de comunicare, sensibilizare și susținere a refugiaților din Ucraina. Pentru refugiați au fost organizate vizite de informare ghidate în clădirea instituției parlamentare, discuții cu deputații și cu Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, Maia Bănărescu, pe subiecte ce vizează, în special, șederea mamelor cu copii și a tinerilor pe teritoriul țării noastre, diverse activități educative, ateliere de pictură și expoziții la care copiii ucraineni au participat împreună cu copiii din Republica Moldova de Ziua Europei, de Ziua Internațională a Ocrotirii Copilului și de Ziua Internațională a Păcii. De asemenea, de Ziua Națională a Ucrainei, clădirea Parlamentului a fost iluminată în culorile drapelului țării vecine, în semn de prietenie și solidaritate cu poporul ucrainean.

Oficiile teritoriale de informare a Parlamentului (OTIP). Pe parcursul anului 2022 au fost organizate 31 de evenimente (sesiuni de informare, ateliere de discuții, alte activități de comunicare), la care au participat circa 1000 de persoane. Respectiv date statistice includ informațiile rezultate din activitatea OTIP Comrat pe perioada întregului an și a OTIP Leova, OTIP Orhei și OTIP Edineț până pe data de 11 aprilie 2022, când, conform Hotărârii Biroului permanent nr. 6/2022, a fost modificată structura organizațională a Secretariatului Parlamentului.

Activitățile organizate de OTIP-uri (evenimente, sesiuni de informare, activități de comunicare):

OTIP Leova – 25 de cetățeni consultați (telefonice, prin e-mail sau petiționari în audiență);

OTIP Orhei – 98 de cetățeni consultați (telefonice, prin e-mail sau petiționari în audiență). Deputata Marina Tauber a primit în audiență cetățenii din zona de competență a oficiului teritorial de informare;

OTIP Edineț – 66 de cetățeni consultați (telefonice, prin e-mail sau petiționari în audiență);

OTIP Comrat – 25 de evenimente, cu participarea a 489 de persoane. Deputații Liliana Nicolaescu-Onofrei, Natalia Davidovici, Oazu Nantoi, Ivanna Koksalski și Inga Sibova au participat la evenimentele publice organizate de OTIP Comrat și au primit în audiență cetățenii din zona de competență a oficiului teritorial de informare. 202 cetățeni au fost consultați de către OTIP Comrat.

Mediatizare. Secretariatul Parlamentului a oferit asistență în procesul de comunicare și de informare a opiniei publice privind activitatea parlamentară și procesul legislativ, a gestionat relațiile de comunicare dintre Parlament și instituțiile mass-media, a asigurat promovarea imaginii instituționale a Parlamentului. Potrivit informațiilor de sinteză, pentru anul 2022 se înregistrează următoarele tendințe (tabelul nr.12):

- numărul comunicatelor de presă a crescut cu 16%, iar al anunțurilor de presă – cu 27%. A crescut numărul textelor ce reflectă activitatea comisiilor permanente;
- s-a dublat numărul de fotografii realizate;
- numărul de transmisiuni în direct s-a menținut aproximativ la nivelul anului 2021;

- numărul de conferințe de presă a scăzut simțitor, deputații optând pentru alte forme de comunicare a informației;

- rețelele sociale, atât ca număr de urmăritori, cât și ca impact, sunt pe un trend ascendent. Numărul total al vizitatorilor unici și al abonaților pe conturile oficiale ale Parlamentului de pe rețelele sociale a crescut cu 17%, comparativ cu anul 2021. Cea mai populară rețea socială rămâne a fi Facebook, iar cea mai mare creștere a numărului de urmăritori înregistrează rețelele LinkedIn (62,9%) și Twitter (59%);

- elaborarea, difuzarea către presă și plasarea pe site-uri (<https://multimedia.parlament.md/> și www.parlament.md) a peste 1550 de comunicate de presă despre activitatea Parlamentului, organizarea a 175 de conferințe, briefinguri și declarații de presă ale deputaților. Toate declarațiile din sala pentru conferințe de presă sunt transmise în direct pe pagina de Facebook a Parlamentului și, prin interconectare, pe un șir de pagini ale mai multor instituții mass-media, pe paginile oficiale ale deputaților (la solicitare) și ale instituțiilor de stat;

- elaborarea și difuzarea către presă a circa 1660 de anunțuri de presă (plasate pe cele două site-uri și pe rețelele de socializare), inclusiv agenda parlamentară, anunțuri despre organizarea audierilor/consultărilor/dezbaterilor publice, a conferințelor/briefingurilor/declarațiilor de presă și a altor evenimente desfășurate la Parlament;

- circa 1865 de ore de video filmate și stocate în arhivă, dintre care peste 430 de evenimente transmise live, inclusiv, integral, ședințele în plen și ședințele comisiilor parlamentare;

- realizarea a circa 223000 de fotografii;

- gestionarea și soluționarea zilnică a solicitărilor venite din partea instituțiilor mass-media (prin e-mail, telefon, rețele sociale etc.);

- actualizarea rețelelor sociale cu informații relevante (postări tematice, imagini foto și transmisiuni în direct de la ședințe plenare, ședințe ale comisiilor, audieri și consultări, evenimente publice).

Tabelul nr.12

Bilanțul statistic al activităților de informare a publicului despre activitatea parlamentară și procesul legislativ în perioada 2020–2022

	2020	2021	2022
Comunicate de presă	1 000	1334	1550
Anunțuri de presă	600	1303	1660
Conferințe, briefinguri și declarații de presă	417	296	175
Live	1 034 ore	450 evenimente	432 evenimente
Video	2 608 ore	2850 ore	1865 ore
Foto	1,2 TB	2,3 TB (116 000)	4 TB (223 000)

Multimedia și rețelele sociale. Se conturează o dinamică pozitivă a accesării rețelelor sociale ale Parlamentului. La finalul anului 2022, numărul total al vizitatorilor unici și abonaților pe conturile oficiale ale Parlamentului de pe rețelele sociale era de 169 844. Comparativ cu anul 2021, se atestă o creștere de 17% (tabelul nr.13).

Tabelul nr.13

Multimedia și rețele sociale pentru perioada 2020–2022

Platformă	2020	2021	2022
Facebook			
Urmăritori ai paginii	88 335	121 500 (+37,5%)	142 580 (+17,3%)
Impact persoane	7 082 757	5 597 217 (-21%)	7 940 377 (+41,9%)
Interacțiuni cu conținutul	9 342 906	8 088 467 (-14%)	9 282 000 (+14,8%)
YouTube, abonați	8 863	13 201 (+49%)	14 225 (+7,8%)
Vizualizări	1 463 327	2 405 488 (+62%)	7 430 000 (+308%)
Ore de vizualizări	196 118	361 378,3 (+84%)	1 750 000 (+484%)
Odnoklassniki, membri ai grupului	979	1588 (+62%)	1900 (+19%)
Twitter, abonați	1 355	2039 (+50%)	3247 (+59%)
Instagram, abonați	3 858	4814 (+25%)	5288 (+9,85%)
Flickr,			
vizualizări poze	911701 (Total - 3 130 590)	1 745 206 (+91%) (Total - 4 875 850)	7 177 164 (+411%) (Total - 7 348 173)
Total poze	47 991	65 930 (+37%)	91 965 (+39,5%)
Urmăritori	78	96 (+23%)	124 (+29,2%)
LinkedIn			
Urmăritori	196	890 (+354%)	1450 (+62,9%)
Telegram			
Urmăritori	333	804 (+141%)	1030 (+28,1%)

La încheierea perioadei de raportare a fost efectuat un sondaj de opinie printre reprezentanții instituțiilor mass-media pentru a identifica gradul de satisfacție și așteptările ulterioare ale jurnaliștilor în raport cu echipa de comunicare a Parlamentului. Conform rezultatelor sondajului de opinie, jurnaliștii acreditați la Parlament consideră că procesul de colaborare cu instituția a fost eficient. Aproape 90% dintre respondenți susțin că, pe parcursul anului 2022, au primit răspunsuri operative la solicitările transmise pe adresa Parlamentului. Rezultatele sondajului arată că jurnaliștii care mediatizează activitatea legislativului califică comunicatele emise de Parlament drept utile sau foarte utile. Majoritatea jurnaliștilor susțin că materialele video, foto, precum și transmisiunile în direct ale evenimentelor publice sunt utile.

13. Cooperarea cu societatea civilă

Secretariatul Parlamentului monitorizează procesele de colaborare a legislativului cu sectorul asociativ și cele de consultare a proiectelor de acte normative. Informația despre participarea sectorului asociativ în procesul de luare a deciziilor este reflectată în *Raportul anual privind transparența în procesul decizional*, care a fost

elaborat în baza datelor semestriale privind cooperarea cu societatea civilă colectate de la comisiile parlamentare. Raportul este plasat pe pagina web oficială a Parlamentului.

A fost sistematizată informația privind istoricul cooperării Parlamentului cu societatea civilă, a fost monitorizată și analizată informația publică aferentă activității Parlamentului, fiind remisă spre informare comisiilor de profil. Deputații au fost informați despre constatările Raportului Promo-Lex de monitorizare a activității Parlamentului de legislatura a XI-a în perioada 2021–2022. În acest context, a fost asigurată comunicarea cu Promo-Lex, care, în cadrul programului Democrație, transparență și responsabilitate, monitorizează activitatea Parlamentului. Totodată, a fost asigurată asistența informațională și tehnică pentru organizarea ședinței de lucru cu participarea reprezentanților societății civile.

Concepția de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 373/2005, prevede ca mecanism de cooperare organizarea unei conferințe anuale care are drept scop evaluarea gradului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă.

Deoarece agenda politică în anul 2022 a avut ca prioritate subiecte legate de criza energetică și războiul din Ucraina, conferința anuală nu a fost organizată, urmând ca această să fie desfășurată în anul 2023.

A fost îmbunătățit modulul „Transparența decizională” pe pagina web oficială a Parlamentului, fiind asigurată actualizarea informației la această rubrică. Lista părților interesate de procesul legislativ a fost actualizată semestrial și la necesitate și au fost remise spre informare datele de contact ale organizațiilor societății civile membre ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic.

Suplimentar, au fost recepționate și procesate 3 cereri ale reprezentanților societății civile de a fi incluși în lista părților interesate de procesul legislativ.

14. Soluționarea petițiilor cetățenilor

Pentru asigurarea realizării dreptului constituțional al cetățenilor la petiționare, Secretariatul Parlamentului a oferit cetățenilor suport în procesul de petiționare, de acordare a audiențelor și a consultanțelor.

În perioada de referință au fost înregistrate 5433 de petiții și adresări verbale (cu 308 petiții mai mult comparativ cu anul 2021), în care petiționarii din localitățile republicii și din străinătate au abordat 7591 de chestiuni (cu 256 de chestiuni mai mult decât în anul 2021). Analiza petițiilor prezentate arată o creștere a numărului de petiții transmise în format electronic: 1725 de petiții (prin e-mail – 1673, online – 52), cu 661 petiții mai mult decât în anul 2021, ceea ce atestă creșterea preferinței cetățenilor de utilizare a instrumentelor de comunicare electronică.

Din numărul total al solicitărilor, 4495 au fost petiții scrise (82,7%) (dintre care 85 au fost solicitări de acces la informație) și 938 – adresări verbale în cadrul audienței și al apelurilor telefonice (17,2%). Solicitățile referitoare la acordarea asistenței organizatorice și documentare au fost executate calitativ și în termen. Pe parcursul anului au fost audiați 495 de cetățeni și au fost întocmite 495 de procese-verbale.

Raportate la categoriile de solicitanți, 4770 de petiții și adresări verbale au parvenit de la persoane fizice, ceea ce reprezintă 87,8%, iar 663 de petiții și adresări verbale – de la persoane juridice, ceea ce reprezintă 12,2%.

Petițiile parvenite pe adresa conducerii Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului au fost examinate de către comisiile permanente, subdiviziunile Secretariatului, dar și de către autoritățile și instituțiile cu competențe de examinare.

În cadrul Parlamentului au fost examinate 3902 petiții (71,8%). Din numărul total de petiții examinate în Parlament, 647 au fost examinate în comisiile permanente, 321 – de către subdiviziunile Secretariatului Parlamentului, iar 2934 de petiții au fost examinate în Direcția petiții și audiențe. În conformitate cu prevederile art. 74 din Codul administrativ 116/2018, 1823 de petiții (33,6%) au fost transmise spre examinare, conform competențelor, autorităților publice, dintre care 462 au fost luate la control și dintre ele 419 au fost soluționate.

Analiza datelor statistice din ultimii ani privind petițiile adresate conducerii Parlamentului denotă un număr relativ constant de adresări, tematicile rămânând aceleași: pretensele încălcări ale dreptului de acces liber la justiție, ale dreptului la securitate și demnitate personală, ale dreptului la asistență medicală și la protecție socială, nerespectarea dreptului la proprietatea privată, probleme privind dezvoltarea infrastructurii, propuneri de modificare a legislației și control parlamentar, probleme ce țin de domeniul agriculturii, activitatea administrației publice centrale și locale etc.

Urmare a adoptării de către Parlament a unor acte normative au fost soluționate un șir de probleme ale cetățenilor reflectate în petiții. Astfel, în 70 de petiții cetățenii au atenționat asupra problemelor cu care se confruntă la stabilirea și reexaminarea pensiei, reclamând calitatea cadrului legal care reglementează domeniul. În rezultat, prin modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, a fost revizuită formula de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei. De asemenea, prin Legea nr. 248/2022 privind acordarea scutirii de plata drepturilor de import pentru cetățenii Republicii Moldova care revin cu traiul în Republica Moldova și modificarea Codului contravențional nr. 218/2008, au fost soluționate problemele sesizate în petiții de categoria respectivă de cetățeni.

Analiza datelor statistice denotă o majorare a numărului de petiții adresate Parlamentului în anul 2022 comparativ cu anul precedent, de la 5125 la 5433. Ponderea petițiilor examinate în cadrul Parlamentului de asemenea a crescut, constituind 71,8% (2021 – 65%).

Totodată, s-a diminuat numărul petițiilor în care este vizată activitatea legislativului, 1103 – în anul 2022 față de 1497 – în anul 2021. O altă constatare este că cele mai multe adresări vizează respectarea legislației, în special au fost sesizate pretense abuzuri sau depășiri ale atribuțiilor de serviciu în activitatea organelor de ocrotire a normelor de drept, cu 513 adresări mai mult decât în anul 2021.

Pentru transparența procesului de asigurare a dreptului la petiționare al cetățenilor și a organizațiilor legal constituite a fost elaborat Raportul privind examinarea petițiilor adresate Parlamentului Republicii Moldova în anul 2021, care a fost plasat pe pagina web oficială a entității.

În anul 2022 au fost elaborate 70 de note informative asupra solicitărilor de explicare a legislației în vederea aplicării uniforme a acesteia. Solicitățile s-au axat pe adresări de explicare și de aplicare a legislației în vigoare, dar și pe demersuri de soluționare a unor cazuri concrete ce se află pe rol în instanțele de judecată.

15. Acordarea distincțiilor Parlamentului

În scopul aprecierii de către Parlamentul Republicii Moldova a contribuțiilor remarcabile și a meritelor deosebite ale persoanelor fizice și juridice în diferite domenii de activitate, au fost elaborate proiecte de acte administrative cu privire la distincțiile Parlamentului.

Au fost menționate cu distincții ale Parlamentului 850 de persoane, fiind emise 57 de dispoziții ale Președintelui Parlamentului prin care s-au conferit:

- Medalia Democrației – 5;
- Diploma de Onoare a Parlamentului – 3;
- Diploma Parlamentului de gradul I – 503;
- Diploma Parlamentului de gradul II – 197;
- Diploma Parlamentului de gradul III – 142.

CONCLUZII

Din analiza rezultatelor implementării obiectivului nr. IV se desprind următoarele constatări:

➤ *pe segmentul de informare și comunicare:*

Instituția parlamentară a depus eforturi, pe parcursul anului 2022, pentru o comunicare activă, transparentă, incluzivă și echilibrată, utilizând metode care să sporească încrederea oamenilor în Parlament și să înlăture barierele dintre cetățeni și parlamentari. În acest context, au fost continuate, dar și inițiate un șir de activități de comunicare ce au drept scop informarea și educarea opiniei publice. Programul zilnic de relații publice după ridicarea restricțiilor impuse de criza pandemică a facilitat interacțiunea cu diferite categorii sociale și a generat un număr mare de evenimente. Se conturează *oportunități* în procesul de comunicare publică parlamentară, deoarece domeniul este unul de interes pentru opinia publică și reprezentanții mass-media, iar contactul cu un public variat, dar și cu diverse instituții poate fi valorificat în interesul Parlamentului.

Majoritatea vizitatorilor apreciază înalt calitatea vizitelor de informare la Parlament și prestația ghidului, acordând calificative pozitive pentru acest proces. Potrivit datelor din chestionarele privind evaluarea vizitelor, majoritatea vizitatorilor își doresc întâlniri cu deputații și vizitarea mai multor săli din Parlament, precum și să beneficieze de mai mult timp pentru discuții cu aleșii poporului.

Totodată, există și unele *provocări* în procesul de comunicare publică parlamentară: pagina web a Parlamentului neatractivă pentru public; o serie de acțiuni prevăzute de Strategia de comunicare a Parlamentului pentru anii 2020–2024 rămân a fi nerealizate și există riscul să nu fie realizate în general.

➤ *pe segmentul cooperării cu societatea civilă:*

Din cauza unor factori obiectivi precum situația geopolitică din regiune, criza refugiaților și criza energetică, activitățile de cooperare cu societatea civilă au înregistrat un progres modest, urmând ca acest mecanism să fie revizuit sub aspect calitativ.

➤ *în domeniul gestionării petițiilor și audiențelor:*

Numărul petițiilor este în creștere, ceea ce condiționează majorarea ponderii petițiilor examinate în cadrul Parlamentului. În procesul implementării Codului

administrativ nr. 116/2018 persistă unele probleme în procedura de înregistrare și examinare a petițiilor. Termenul de examinare stabilit în cod lasă loc de interpretare și este tratat ambiguu de către unele autorități. Lipsesc pârghiile de influențare a persoanelor responsabile de examinarea în termen și calitativ a petițiilor remise, potrivit competențelor, altor autorități publice.

PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

În scopul eficientizării activității la acest obiectiv, precum și în scopul impulsivării atingerii rezultatelor în unele domenii de activitate, Secretariatul Parlamentului își propune în anul 2023:

- realizarea activităților prevăzute în Strategia de comunicare a Parlamentului pentru anii 2020–2024;
- elaborarea metodologiei de educație civică și ulterioara lansare a programului de educație civică;
- elaborarea materialelor informative actualizate despre Parlament, destinate publicului larg;
- introducerea tururilor ghidate pentru persoane cu dizabilități de auz, pentru reprezentanții minorităților etnice și a tururilor virtuale;
- crearea unor pagini cu informații generale despre Parlament în limbile găgăuză, ucraineană, bulgară;
- diversificarea campaniilor de informare de interes general;
- utilizarea mai frecventă a infograficelor în textele de presă elaborate;
- actualizarea Ghidului pentru jurnaliștii parlamentari cu informații relevante;
- organizarea offline-urilor cu participarea jurnaliștilor, în cadrul cărora autorii și membrii comisiilor parlamentare de profil vor prezenta inițiative legislative importante;
- identificarea persoanei responsabile de cooperarea cu societatea civilă la nivel de Parlament și planificarea organizării conferinței anuale;
- asigurarea suportului informațional și organizațional comisiilor permanente pentru valorificarea tuturor mecanismelor prevăzute în Concepția de cooperare cu societatea civilă;
- asigurarea funcționalității și îmbunătățirii Sistemului e-Petiții;
- eficientizarea proceselor de examinare și soluționare a petițiilor adresate Parlamentului și Secretariatului și consolidarea mecanismului de monitorizare a examinării petițiilor;
- elaborarea și aprobarea Regulamentului privind coordonarea și perfectarea distincțiilor Parlamentului.

Capitolul V. FORTIFICAREA SISTEMULUI DE MANAGEMENT INSTITUȚIONAL

16. Asigurarea managementului instituțional

Pe parcursul anului 2022 au fost realizate următoarele activități prioritare aferente procesului de dezvoltare strategică și de îmbunătățire a activității de luare a deciziilor în cadrul Secretariatului Parlamentului:

- pentru asigurarea planificării instituționale și realizarea eficientă a activităților a fost aprobat *Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022* (Dispoziția SG1 nr. 10 din 15.04.2022), prin care au fost stabilite obiectivele instituției și care a avut la bază prioritățile stabilite în cadrul Programului de dezvoltare strategică al Secretariatului Parlamentului pentru anii 2020–2022;
- elaborarea și aprobarea indicatorilor de performanță ai Secretariatului Parlamentului pentru implementarea bugetului pe programe;
- aprobarea *planurilor de acțiuni ale subdiviziunilor Secretariatului (26)* în scopul realizării planificării operaționale interne;
- întocmirea și publicarea pe pagina web oficială a Parlamentului a *Raportului anual de activitate al Secretariatului Parlamentului în anul 2021*. A fost organizată de către conducerea Secretariatului *ședința de bilanț al activităților de raportare a subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului*;
- întocmirea *Raportului anual de monitorizare a Planului de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2021*;
- actualizarea *Registrului actelor interne spre executare și evidență în cadrul Secretariatului Parlamentului* pentru monitorizarea procesului de implementare a actelor normative;
- elaborarea *Chestionarului pentru evaluarea gradului de satisfacție a deputaților privind asistența oferită de către Secretariatul Parlamentului* și analiza rezultatelor colectate de la corpul de deputați care au participat la sondaj.

17. Lucrări de secretariat și circulația documentelor în Parlament

Pe parcursul anului 2022 au fost recepționate și înregistrate 3239 de documente adresate conducerii Parlamentului și Secretariatului Parlamentului, cu formularea a 1704 proiecte de rezoluție asupra documentelor primite și înregistrate.

Totodată, a fost gestionat fluxul de e-mailuri cu documente și solicitări de informații primite pe adresele electronice generice ale Parlamentului *ddp@parlament.md* și *info@parlament.md*. Au fost procesate 23866 de e-mailuri adresate conducerii Parlamentului și Secretariatului, deputaților, fracțiunilor parlamentare, comisiilor permanente și subdiviziunilor structurale.

În scopul îmbunătățirii procesului de reglementare a lucrărilor de secretariat în Parlament a fost elaborată și aprobată Instrucțiunea privind ținerea lucrărilor de secretariat (Hotărârea Biroului permanent nr. 25/2022).

A fost asigurată gestionarea platformei pentru corespondența adresată conducerii Secretariatului Parlamentului *info.parlament*, fiind recepționate și procesate 8130 de mesaje și demersuri.

18. Implementarea proiectelor de asistență externă

Coordonarea asistenței externe a constituit o activitate importantă pentru Secretariatul Parlamentului, care a acordat suport pentru organizarea și buna desfășurare în cadrul instituției a proiectelor de asistență externă din partea donatorilor pentru implementarea activităților planificate, pregătirea notelor informative privind finanțarea, extinderea, restructurarea proiectelor de asistență tehnică.

Referitor la raportarea pe asistența tehnică externă, a fost prezentată Ministerului Finanțelor informația anuală privind proiectele/programele de asistență tehnică externă în derulare de care a beneficiat Parlamentul și Secretariatul pe parcursul anului 2021, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

Identificarea oportunităților de cooperare tehnică și a necesităților de asistență pentru consolidarea capacităților instituționale ale Parlamentului și ale Secretariatului a fost realizată prin sistematizarea necesităților de asistență ale subdiviziunilor structurale privind domeniile și necesitățile de suport, care pot fi acoperite de potențiale programe/proiecte de asistență externă.

Pentru asigurarea transparenței activităților și a vizibilității rezultatelor obținute în cadrul proiectelor de asistență externă, rapoartele de progres și cele finale aferente implementării proiectelor de asistență externă din sectorul coordonat sunt publicate pe pagina web oficială a Parlamentului.

Parlamentul și Secretariatul Parlamentului au beneficiat de suport oferit de către agențiile ONU, GIZ, UE pentru implementarea următoarelor proiecte de asistență externă:

a) Proiectul PNUD *„Consolidarea guvernării parlamentare în Moldova”*, componenta e-Parlament. A continuat implementarea activităților pe componenta de SI e-Parlament (DMS, e-voting și pagina web), care reprezintă una dintre prioritățile de bază în cadrul modernizării procesului legislativ. Secretariatul Parlamentului a asigurat realizarea următoarelor activități pentru implementarea SI e-Parlament:

- elaborarea și implementarea Matricei de trasabilitate a proiectului;
- realizarea testărilor de validare a fluxurilor de lucru în SI e-Parlament;
- verificarea și validarea fluxurilor în cadrul SI e-Parlament;
- descrierea și optimizarea fluxurilor de lucru în cadrul SI e-Parlament;
- organizarea ședințelor de planificare cu factorii-cheie (Grup de lucru, PNUD, STISC, eGov, NextSense, deputați etc.);
- avizarea livrabilelor Proiectului;
- inițierea utilizatorilor sistemului informațional;
- contractarea serviciilor PKI server pentru utilizarea semnăturii electronice avansate.

b) Proiectul UE *„Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare”*.

Pe parcursul anului au fost instruiți 84 de angajați, înregistrând un număr total de 838 ore de instruire în cadrul a 8 activități de instruire:

- „Accesul la informații publice”, cu participarea a 10 funcționari publici;

- „Armonizarea legislației naționale cu legislația UE și negocierile de aderare la UE”, cu participarea a 7 funcționari publici;
- „Politicile UE și acquis-ul comunitar relevante pentru implementarea Acordului de Asociere”, cu participarea a 50 de funcționari publici;
- „Rolul Parlamentului în implementarea politicilor UE și acquis-ului comunitar în contextul Acordului de Asociere”, cu participarea a 23 de funcționari publici;
- „Armonizarea legislației naționale cu legislația UE în contextul implementării Acordului de Asociere”, cu participarea a 28 de funcționari publici;
- Sesiune de coaching „Rolul și responsabilitățile Comisiei pentru Afaceri Europene. Experiența parlamentelor naționale din statele membre UE”, cu participarea a 25 de funcționari publici;
- „Estimarea costurilor pentru acțiunile de implementare a Acordului de Asociere”, cu participarea a 25 de funcționari publici;
- vizita de studiu la Parlamentul Republicii Croația, Zagreb, cu participarea a 6 funcționari publici.

Cu suportul experților din Proiect a fost elaborat Manualul „Armonizarea legislației ca element-cheie pentru succesul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană”, care oferă instrumente suplimentare care să-i ajute pe funcționarii publici care se vor ocupa de transpunerea legislației UE în perioada următoare.

c) Proiectul agențiilor ONU „*Consolidarea rolului Parlamentului în sporirea egalității de gen și în abordarea nevoilor grupurilor vulnerabile din Republica Moldova*” (PNUD, UNFPA, UNICEF, UN Women), cu o durată de 3 ani. Proiectul sprijină promovarea cooperării și a dialogului între doamnele deputate, membre ale Platformei Deputatelor de legislatura a XI-a, privind promovarea legislației și politicilor publice sensibile la gen, exercitarea funcțiilor legislative, de control și de reprezentare ale instituției, dialogul cu OSC-urile din domeniul programelor dedicate femeilor, copiilor, tinerilor și grupurilor vulnerabile.

A fost acordată asistență pentru organizarea mesei rotunde în cadrul campaniei de informare și sensibilizare cu genericul „Violența obstetrică tot este violență” (2 decembrie 2022), cu participarea reprezentanților Guvernului și a femeilor invitate din diferite regiuni ale țării. A fost asigurată participarea la audierile publice în problema violenței obstetrice, din data de 23 decembrie 2022, cu participarea deputatelor, a oficialilor de la Guvern, a medicilor, a reprezentanților societății civile, a femeilor care au trăit experiența tristă a violenței la naștere. Participanții au înaintat propuneri și recomandări corespunzătoare de prevenire și combatere a violenței obstetrice, care au fost sistematizate pentru a fi analizate pe Platforma parlamentară.

Pe parcursul anului 2022 a fost acordat suport pentru activitățile Platformei Deputatelor după cum urmează:

- avizarea și coordonarea semnării documentului de proiect;
- administrarea contului nou-creat pentru corespondența Platformei: platforma.deputate@parlament.md;
- asigurarea aspectelor logistice ale reuniunilor Platformei Deputatelor;
- asigurarea corespondenței Platformei Deputatelor (la solicitare);

- asigurarea comunicării între Platforma Deputatelor și ONG-uri sau partenerii internaționali pe subiecte privind asistența externă.

d) *Rețeaua secretarilor generali ai Parlamentelor din țările Parteneriatului Estic*, cu suportul Proiectului GIZ „*Consolidarea Administrației Parlamentare în Parteneriatul Estic*” (etapa II), pentru perioada noiembrie 2021 – septembrie 2024.

În cadrul proiectului au fost realizate următoarele activități:

- organizarea ședinței de lansare și planificare a Rețelei secretarilor generali ai parlamentelor din țările Parteneriatului Estic, în format online, la data de 10 mai 2022, care s-a axat pe următoarele module de discuții: stabilirea priorităților de activitate pentru perioada de implementare a Proiectului și elaborarea Planului de lucru al Rețelei pentru perioada 2022–2024. În comun cu reprezentanții administrațiilor parlamentare ale Armeniei, ale Azerbaidjanului, ale Georgiei și ale Ucrainei au fost puse în discuție subiectele de cooperare în cadrul rețelei. De asemenea, în cadrul ședinței, Republica Moldova a predat Georgiei președinția Rețelei secretarilor generali ai parlamentelor din țările Parteneriatului Estic;

- participarea la ședințe de lucru online privind definitivarea Planului de lucru al Rețelei pentru perioada 2022–2024.

În cadrul Rețelei a fost asigurată participarea reprezentanților Secretariatului Parlamentului la următoarele evenimente comune:

- Academia de Toamnă, care a avut ca tematică planificarea strategică și evaluarea performanței pentru administrațiile parlamentare, organizată de Parlamentul Georgiei și Consiliul Suprem al Republicii Autonome Adjaria, la Batumi, Georgia (12–16 septembrie 2022);

- vizita de studiu la Bundestagul german pentru reprezentanții administrațiilor parlamentare ale țărilor Parteneriatului Estic, organizată de Bundestagul german, la Berlin, Germania (13–19 noiembrie 2022). Au fost examinate subiecte ce țin de comunicare, transparență, digitalizarea administrațiilor parlamentare și sprijinirea activității parlamentare prin cercetare și documentare;

- vizita de studiu la Parlamentul European privind „Planificarea strategică și transformarea digitală a parlamentelor”, pentru administrațiile parlamentare ale țărilor Parteneriatului Estic, organizată de Parlamentul European, la Bruxelles, Belgia (27–30 noiembrie 2022);

- programul executiv de instruire pentru femeile leader din administrațiile parlamentare ale țărilor Parteneriatului Estic, la Berlin, Germania (13-19 decembrie 2022).

e) *Programul de asistență oferit de către Parlamentul European (PE)*

În contextul Memorandumului de înțelegere dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul European, semnat la 29 noiembrie 2021, au fost realizate activități privind:

- elaborarea și aprobarea Programului de lucru pentru consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2022–2024;

- organizarea sesiunilor de informare ale Programului „Triunghi pentru Democrație”, cu reprezentanții mass-media și societatea civilă, dedicate prevenirii și combaterii dezinformării (7 octombrie și 9 decembrie 2022);

- organizarea Seminarului pentru Susținerea Democrației al Parlamentului Republicii Moldova în comun cu Grupul de Sprijin pentru Democrație și Coordonare Electorală al Parlamentului European (11 noiembrie 2022). În cadrul seminarului a fost realizat schimbul de bune practici al deputaților cu deputații europeni și experții invitați din cadrul parlamentelor Uniunii Europene pe subiectele privind coordonarea procesului legislativ cu Guvernul, planificarea legislativă în procesul de aproximare a legislației, optimizarea procesului legislativ. Deputații și funcționarii publici au avut oportunitatea să-și consolideze capacitățile la exercitarea funcției legislative;

- organizarea unor ședințe preparatorii pentru lansarea Programului de Dialog politic „Jean Monnet”, care face parte din „Foaia de parcurs a activităților în sprijinul democrației”, convenită în cadrul Memorandumului de înțelegere între Parlamentul European și Parlamentul Republicii Moldova.

f) *organizarea vizitei de lucru la Adunarea Națională a Ungariei*

A fost acordat suport organizațional și logistic pentru desfășurarea vizitei de lucru la Adunarea Națională a Ungariei. În cadrul vizitei, delegația Secretariatului Parlamentului a avut oportunitatea să preia bunele practici la subiecte ce țin de procesul de armonizare a legislației naționale cu cea a Uniunii Europene, desfășurarea procesului legislativ în Parlamentul Ungariei, asigurarea transparenței activității legislative, organizarea activităților și digitalizarea serviciilor.

g) *diversificarea portofoliului de asistență externă*

Pentru consolidarea capacităților instituționale ale Parlamentului au fost identificate și sistematizate necesitățile de asistență ale subdiviziunilor structurale privind domeniile de suport din partea programelor/proiectelor de asistență externă din partea Guvernului Republicii Federale Germane, care au fost transmise Ambasadei Republicii Federale Germane.

Pentru prima dată au fost purtate discuții cu Centrul Parlamentar din Canada și reprezentanții din cadrul Parlamentului Austriei despre lansarea unor proiecte comune și efectuarea schimbului de experiență în anul 2023.

h) *Camera Copiilor*. A fost lansată Camera Copiilor în incinta Parlamentului, care oferă posibilitatea angajaților cu copii minori să beneficieze de serviciile de supraveghere și desfășurare a activităților cu personal calificat în domeniu. Camera Copiilor funcționează în baza unui Regulament de organizare și funcționare a Camerei Copiilor în incinta Parlamentului (aprobat prin Dispoziția SG1 nr. 12 din 28 aprilie 2022). Lansarea Camerei Copiilor a fost posibilă grație donațiilor de echipamente transmise din partea agenției UN Women Moldova.

19. Managementul resurselor umane

În contextul modificării în anul 2022 a structurii organizatorice a Secretariatului Parlamentului, a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Secretariatului Parlamentului (Hotărârea Biroului permanent nr. 10/2022). Întru realizarea proiectării structurii organizatorice și a organizării funcțiilor/posturilor, a fost aprobată noua structură organizatorică a Secretariatului Parlamentului, statul de personal și schema de încadrare.

Cu referire la normele interne de reglementare a procedurilor de personal a fost actualizat Regulamentul privind modul de stabilire a sporului cu caracter specific

pentru funcționarii publici din Secretariatul Parlamentului, precum și Ghidul noului angajat.

Ocuparea funcțiilor/posturilor

În scopul asigurării unei politici de resurse umane echitabile, a fost organizat procesul de ocupare a funcțiilor publice vacante și temporar vacante prin modalitățile prevăzute de cadrul normativ, informația detaliată fiind prezentată în tabelul nr.14.

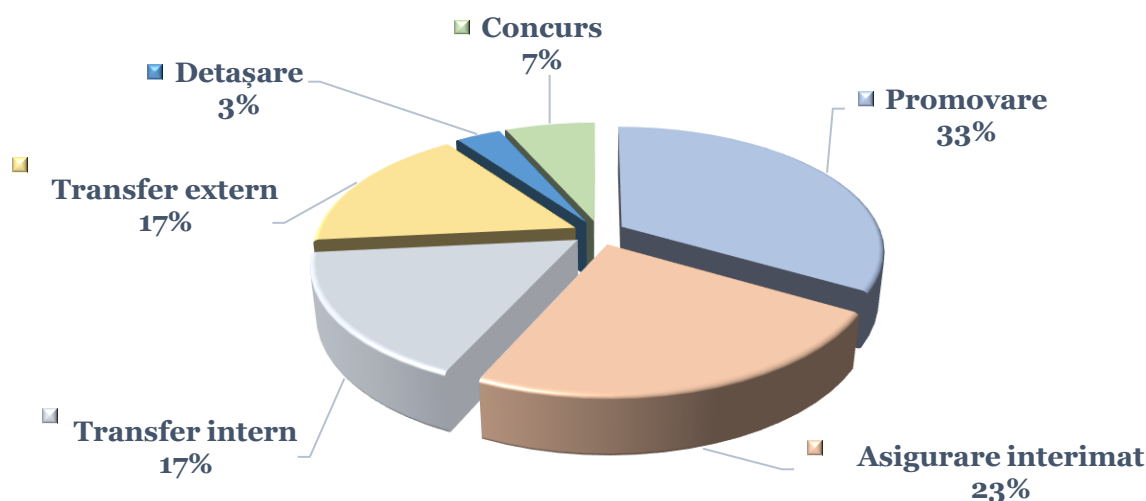
Tabelul nr.14

Statistica ocupării funcțiilor publice

Modalitatea de ocupare	Numărul de persoane
Promovare în funcție	10 funcționari publici
Asigurarea interimatului	7 funcționari publici
Transfer intern	5 funcționari publici
Transfer din alte instituții	5 funcționari publici
Detașare din alte instituții	1 funcționar public
Concurs	2 funcționari publici de execuție

Modalitățile preponderente de ocupare a funcțiilor publice vacante sau temporar vacante în cadrul Secretariatului Parlamentului sunt promovarea, transferul intern și transferul extern (figura 2).

Figura 2. Modalitatea de ocupare a funcțiilor publice vacante

Pentru asigurarea necesarului de personal au fost realizate alte activități prevăzute de lege:

- angajări ale personalului în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică în Parlament, în condițiile Legii nr. 80/2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică – 12 persoane;

- angajări ale personalului de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc, în condițiile Codului muncii nr. 154/2003 – 7 persoane.

Pe parcursul anului 2022 au încetat raporturile de serviciu/de muncă cu 60 de persoane, dintre care: 36 de funcționari publici, 11 – personal din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică și 13 – personal de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc. Numărul majorat al raporturilor de serviciu încetate a fost cauzat de reorganizarea Secretariatului Parlamentului, în contextul căreia a fost optimizat numărul de unități de personal cu redistribuirea sarcinilor și a responsabilităților.

Desfășurarea perioadei de probă

Ca urmare a numirii în funcție prin concurs, pentru un funcționar public debutant a fost organizată și desfășurată perioada de probă de 6 luni, conform Programului de desfășurare a perioadei de probă aprobat. Întru respectarea prevederilor cadrului normativ din domeniul vizat, doi funcționari (un debutant și unul confirmat în funcția publică) au beneficiat de cursurile de inițiere privind integrarea profesională în funcția publică, în volum de 40 de ore, prestate de Institutul de Administrație Publică din cadrul Universității de Stat, la comanda de stat.

Mentorii funcționarilor publici debutanți din subdiviziunile Secretariatului au acordat atenție sporită procesului de integrare a debutanților și a celor nou-angajați prin schimb de cunoștințe și experiențe, prin ghidare/instruire pe intern în scopul exercitării atribuțiilor de serviciu, precum și al integrării socioprofesionale. Urmare a finalizării cu succes a perioadei de probă, funcționarul public debutant a fost confirmat în funcție, cu depunerea jurământului în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Salarizarea și garanțiile sociale

Au fost organizate și documentate 15 ședințe ale Comisiei de implementare a sistemului de salarizare în Parlamentul și Secretariatul Parlamentului, în cadrul cărora:

- au fost stabilite drepturile salariale ale angajaților Secretariatului Parlamentului în condițiile modificării valorii de referință în anul 2022, precum și în cazul modificării raporturilor de serviciu/de muncă și, respectiv, a acordării unei noi trepte de salarizare corespunzătoare vechimii în muncă – pentru 320 de persoane;

- au fost examinate documentele confirmative pentru stabilirea sporului lunar pentru titlul științific și titlul onorific – pentru 2 persoane;

- au fost examinate documentele confirmative pentru determinarea vechimii în muncă întru stabilirea drepturilor salariale pentru funcționarii publici și personalul de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc angajat/reîncadrat pe parcursul anului – pentru 24 de persoane;

- au fost calculate și documentate indemnizațiile unice acordate pentru 34 de funcționari publici în legătură cu pensionarea anticipată pentru carieră lungă, cu obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă sau în legătură cu încetarea raporturilor de serviciu.

Dezvoltarea profesională a angajaților

Întru realizarea procesului de dezvoltare profesională a angajaților a fost aprobat Planul de dezvoltare profesională a personalului din cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022, care a integrat programele de instruire conform Planului de dezvoltare profesională la comanda de stat și cele propuse de Proiectul UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală”.

Planul de dezvoltare profesională a inclus 53 de subiecte de instruire, grupate în 6 programe de instruire privind formarea inițială, dezvoltarea abilităților generale, dezvoltarea abilităților profesionale specializate, dezvoltarea abilităților manageriale, studierea practicilor internaționale, autoinstruire la locul de muncă.

Din cele 53 de subiecte de instruire planificate, 39 au fost realizate prin asigurarea participării angajaților la 47 de activități de instruire internă, externă în țară și peste hotare.

Suplimentar, angajații au participat la activități de instruire desfășurate în format online, cu prezența fizică sau cu participare mixtă, în conformitate cu:

- Planul de dezvoltare profesională privind integrarea dimensiunii de gen în documentele de politici și în procesele decizionale, aprobat de Institutul de Administrație Publică din cadrul Universității de Stat, în parteneriat cu Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), pentru perioada mai-septembrie 2022;

- Planul e-cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din serviciul public, aprobat de Institutul de Administrație Publică din cadrul Universității de Stat, pentru perioada noiembrie-decembrie 2022;

- Programul de instruirii organizate și desfășurate cu suportul Fundației Hanns Seidel în Moldova;

- programele de instruirii organizate de alte autorități publice, entități;

- cursuri de instruire/vizite de studiu/schimb de experiențe peste hotare.

Angajații au participat la 69 de instruirii neplanificate, desfășurate prin diverse forme de dezvoltare profesională: seminare, ateliere cu caracter practic și aplicativ, cursuri, schimb de experiențe, vizite de studiu.

În perioada de referință, 253 de angajați au participat la 116 activități de dezvoltare profesională planificate și neplanificate, înregistrând 1266 de participări cu un număr total de 7427 de ore de instruire. 48 de activități de instruire au fost desfășurate în format online, prin intermediul diferitelor platforme de instruire sincronă/asincronă, și 68 – cu prezența fizică.

În termeni statistici, la diverse activități de dezvoltare/formare profesională au beneficiat de instruirii:

- o persoană cu funcție de demnitate publică, cu un număr de 123 de ore de instruire;

- 31 de angajați din cabinetele persoanelor cu funcții de demnitate publică, cu un număr total de 793 de ore de instruire;

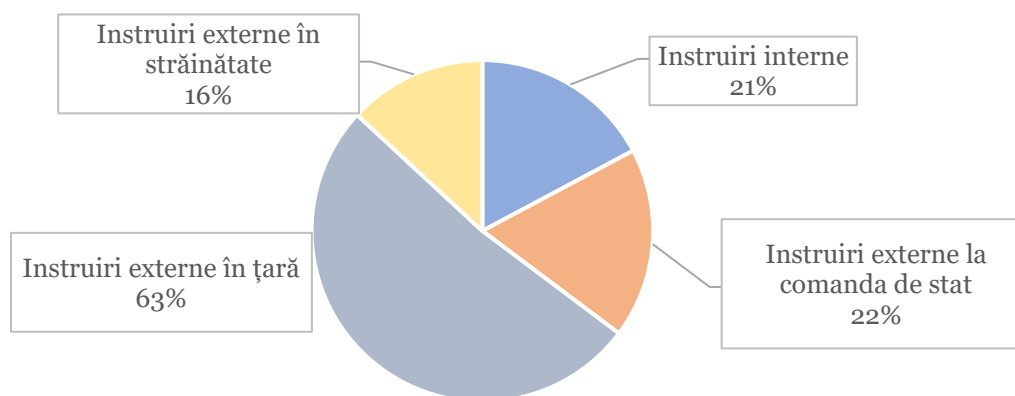
- 207 funcționari publici, dintre care 40 de funcționari publici de conducere și 167 de funcționari publici de execuție;

- 15 angajați din personalul de deservire tehnică, auxiliar și muncitoresc, cu un număr total de 214 ore de instruire. Ponderea personalului de deservire tehnică instruit a înregistrat 18%.

Ponderea funcționarilor publici care au beneficiat de dezvoltare profesională continuă este de 96%, cu durata formării profesionale de 6420 de ore, respectiv 31 de ore/om. Din numărul funcționarilor publici instruiți, 30% au beneficiat de minim 40 de ore de dezvoltare profesională anuală conform prevederilor legale în domeniu.

Pe parcursul anului de raportare s-au înregistrat câteva tipuri de instruire, conform figurii 3.

Figura 3. Tipuri de instruire

Conform datelor prezentate, cel mai mare număr de activități cu cea mai mare durată a formării profesionale se înregistrează la instruirile externe în țară, însă cel mai mare număr de persoane instruite se atestă la instruirile interne, ceea ce ne permite să concluzionăm că instruirile organizate corespund necesităților angajaților din toate categoriile de personal. Întru consolidarea capacităților profesionale prin schimb de bune practici și experiențe internaționale, 37 de angajați au fost delegați pentru participare la 19 instruirile externe peste hotare, inclusiv 5 vizite de studiu/lucru la parlamentele altor țări.

Întru sporirea nivelului de motivație al angajaților pentru atingerea obiectivelor propuse în activitatea Secretariatului a fost aprobat *Programul anual de motivare a angajaților Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022*. Pe parcursul anului au fost realizate 92% din totalul de activități planificate în acest sens.

Programul de stagii

În semestrul II, pe perioada sesiunii ordinare a Parlamentului, a fost organizat Programul de stagii. Pentru participare la program au fost depuse 10 dosare, iar ulterior examinării acestora sub aspectul eligibilității, au fost admiși la stagii în Parlament 6 stagieri.

Aceștia au realizat stagiile sub tutela coordonatorilor desemnați din cadrul subdiviziunilor respective, iar la finalul stagiilor au fost evaluați de coordonatorii de stagii. La finalizarea programului, în baza raportului de evaluare a rezultatelor

Programului și a calificativului de evaluare acordat, au fost înmânate 5 certificate de participare (un stagiar nu a finalizat stagiul).

Suplimentar, pe parcursul anului 2022, au fost organizate/coordonate și documentate 22 de stagii de practică, realizate de studenți, ca parte integrantă a procesului educațional în scopul aprofundării cunoștințelor teoretice acumulate pe parcursul anului/anilor de studii și al formării competențelor stabilite de Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova.

Realizarea măsurilor de protecție și securitate a muncii

În prima jumătate a anului 2022, pe perioada stării de urgență în sănătate publică, au fost întocmite 6 dispoziții cu privire la măsurile de prevenire, control și combatere a infecției cu COVID-19 la locul de muncă.

De asemenea, au fost organizate 5 activități de vaccinare a deputaților în Parlament și a angajaților Secretariatului, desfășurate în incinta Parlamentului cu suportul IMSP „Policlinica de stat” (95 de persoane vaccinate).

A fost instituit Grupul operativ de intervenție în situații de urgență/exceptionale în clădirea Parlamentului, ai cărui membri vor acorda suportul necesar în prevenirea și lichidarea situațiilor de urgență/exceptionale și vor acționa în conformitate cu dispozițiile emise de către responsabilii Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al MAI și ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat. În noiembrie 2022, membrii grupului, în comun cu reprezentanții Serviciului de Protecție și Pază de Stat și IGSU, au organizat și au desfășurat o activitate de simulare a situației de incendiu în clădirea Parlamentului întru identificarea curenților din sistemul de protecție antiincendiu, precum și pentru responsabilizarea angajaților în respectarea instrucțiunilor de securitate.

20. Implementarea sistemului de control intern managerial

În perioada de referință a fost asigurat procesul de implementare a sistemului de control intern managerial, care este parte a sistemului de management financiar și control, în vederea creșterii eficienței managementului operațional la nivelul Secretariatului Parlamentului. Obiecte ale sistemului de control intern managerial au constituit toate activitățile și procesele din cadrul Secretariatului, inclusiv elaborarea documentelor de planificare instituțională, raportarea și monitorizarea proceselor.

Astfel, întru asigurarea eficienței și a funcționalității sistemului de control intern managerial, a fost elaborat Registrul riscurilor al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022, Raportul consolidat privind implementarea managementului riscurilor în cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2021, precum și Raportul anual privind controlul intern managerial în cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2021, în baza căruia a fost emisă *Declarația privind răspunderea managerială*, publicată pe pagina web oficială a Parlamentului.

21. Suport în gestionarea bugetului Parlamentului și a patrimoniului

Pe parcursul anului 2022 a fost asigurată consolidarea managementului financiar și bugetar al instituției în conformitate cu cadrul normativ și cu reglementările interne.

Bugetul Parlamentului pentru anul 2022 a fost aprobat în sumă de 174170 de mii de lei (conform Legii bugetului de stat nr. 205/2021).

Prin Legea nr. 112/2022 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2022, bugetul Parlamentului a fost majorat cu 2050,0 mii de lei pentru compensarea costurilor la gaze naturale, bugetul precizat constituind 176220,0 de mii de lei. Concomitent a fost efectuată redistribuirea alocațiilor de la capitolul *Cheltuieli de personal* în sumă de 1518,0 mii de lei la capitolul *Bunuri și servicii* – 600,0 mii de lei pentru organizarea ședinței comune a Parlamentului României și Parlamentului Republicii Moldova și la capitolul *Mijloace fixe* – 918,0 mii de lei pentru procurarea licențelor/subscripțiilor.

Ulterior, prin Legea nr. 260/2022, bugetul Parlamentului a fost diminuat cu suma de 4826,5 mii de lei, bugetul precizat constituind 171393,5 mii de lei. Prin această modificare au fost diminuate alocațiile la capitolul *Cheltuieli de personal*, cu suma de 9713 mii de lei, urmare a modificării structurii organizatorice și optimizării statului de personal, din care au fost redistribuite alocații la capitolul *Bunuri și servicii* în sumă de 1552,2 mii de lei pentru segmentul energetic, servicii comunale și deplasări de serviciu, precum și pentru prestații sociale ale angajatorului în sumă de 3334,3 mii de lei, necesare pentru achitarea indemnizațiilor de eliberare din serviciu pentru personalul disponibilizat.

Ulterior, prin Hotărârile Guvernului nr. 710/2022 și nr. 829/2022 privind repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2022, bugetul Parlamentului a fost majorat cu alocații în sumă de 579,0 de mii de lei pentru achitarea plății unice cu caracter excepțional în mărime de 3000 de lei la capitolul *Prestații sociale ale angajatorului* și alocații în sumă de 2700,0 mii de lei la capitolul *Cheltuieli de personal*, pentru achitarea premiului anual. Astfel, bugetul precizat a constituit **174672,5** mii de lei.

Prin urmare, pe parcursul anului au fost efectuate 3 rectificări ale bugetului, 14 redistribuiri ale alocațiilor pe capitole de cheltuieli și 2 dezagregări ale alocațiilor bugetului anual în Sistemul Informațional al Ministerului Finanțelor (SIMF).

Executarea bugetului Parlamentului pentru perioada de raportare la partea de *resurse* a constituit 168835,9 mii de lei sau 96,7% față de planul precizat, inclusiv:

- finanțarea din bugetul de stat a constituit 167849,1 mii de lei sau 96,6% din planul precizat;

- suma veniturilor colectate a constituit 986,9 mii de lei sau 112,2% față de planul precizat, din care:

- încasările de la serviciile de locațiune a bunurilor – 927,8 mii de lei;
- încasările de la serviciile prestate cu plată – 58,5 mii de lei;
- alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare – 0,6 mii de lei (penalitate achitată de către agentul economic).

Încasările în sumă de 927,8 mii de lei au fost acumulate din locațiunea/comodatul spațiilor de parcare auto din incinta clădirii situate pe str. Corobceanu nr. 10, persoanelor juridice și fizice, precum și din darea în locațiune a spațiului din incinta clădirii legislativului (cantina) agentului economic care oferă servicii de alimentație, iar încasările în sumă de 58,5 mii de lei au fost acumulate din furnizarea energiei termice de către cazangeria Secretariatului Parlamentului.

Executarea bugetului la partea de *cheltuieli* a constituit 168774,4 mii de lei sau 96,6% din totalul resurselor financiare, inclusiv sub aspectul clasificăției economice pentru:

- cheltuieli de personal (remunerarea muncii și indemnizațiile), în sumă de 116532,8 mii de lei sau 99,4%;
- bunuri și servicii (plata serviciilor comunale, energie, întreținere), în sumă de 12574,3 mii de lei sau 82,0%;
- prestații sociale (plățile compensatorii, indemnizațiile pentru incapacitate de muncă, garanțiile la încetarea acțiunii contractului de muncă), în sumă de 33799,8 mii de lei sau 95,7%;
- mijloace fixe, în sumă de 2387,8 mii de lei sau 80,5%;
- materiale circulante, în sumă de 3479,7 mii de lei sau 91,5%.

Totodată, unul dintre obiectivele de bază ale Secretariatului Parlamentului constă în fundamentarea resurselor financiare necesare activității Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului și asigurarea elaborării proiectului de buget anual al Parlamentului. În acest sens, s-a asigurat estimarea și fundamentarea resurselor financiare necesare activității Parlamentului pentru anul 2023 și estimarea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2023–2025, generalizarea și analiza solicitărilor de buget prin prisma indicatorilor de performanță și a obiectivelor Secretariatului Parlamentului.

Proiectul bugetului Parlamentului pentru anul 2023 a fost elaborat conform cadrului legal și a fost aprobat prin Hotărârea Biroului permanent nr. 28/2022, în sumă totală de 185949,2 mii de lei.

În scopul asigurării integrității patrimoniului și controlului gestiunii acestuia, pe parcursul anului a fost efectuată inventarierea anuală, care a constatat existența tuturor bunurilor patrimoniale, și s-au desfășurat controale inopinate ale mijloacelor bănești din casierie, care nu au depistat lipsuri.

22. Achiziții publice

În perioada de referință au fost achiziționate bunuri, servicii și lucrări în sumă de 18,12 milioane de lei. În acest scop au fost organizate 189 de proceduri de achiziții publice: 1 licitație deschisă, 8 cereri ale ofertelor de preț, 16 proceduri directe cu prestatori unici de servicii (energie electrică, gaze naturale, energie termică, apă și canalizare, salubritate, pază), 164 de proceduri de mică valoare, urmare cărora au fost încheiate 233 de contracte de achiziții publice de bunuri, servicii și lucrări. De asemenea, au fost perfectate 10 acorduri adiționale de micșorare și reziliere (în sumă de 2,05 milioane de lei).

Achizițiile publice de bunuri, lucrări și servicii în cadrul Secretariatului Parlamentului au fost realizate în baza Planului de achiziții publice pentru anul 2022. Executarea planului de achiziții respectiv a fost realizat integral în proporție de 100%, pe parcurs fiind necesară efectuarea de achiziții suplimentare care nu au fost prevăzute inițial în plan.

În vederea asigurării transparenței procedurilor de achiziții publice, toate documentele de planificare și raportare a activităților, precum planul de achiziții anual și rapoartele de executare a contractelor sau de monitorizare a executării contractelor

de achiziții pentru anul 2022, au fost publicate pe pagina web oficială a Parlamentului (achizitii.parlament.md).

În același timp, a fost asigurată publicarea procedurilor de achiziții publice de bunuri, lucrări, servicii pentru necesitățile Parlamentului în SIA „Registrul de stat al achizițiilor publice MTender” și transmiterea dărilor de seamă la Agenția Achiziții Publice.

Referitor la procedurile de achiziții publice realizate în cadrul Secretariatului Parlamentului nu a fost depusă nicio contestație din partea agenților economici pe adresa Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor.

23. Tehnologii informaționale și comunicații

A fost asigurată funcționalitatea și dezvoltarea sistemelor informaționale integrate ale Parlamentului prin implementarea obiectivelor prioritare de informatizare a activității instituției. În regim de lucru a fost asigurat suportul tehnic pentru deputați și angajații Secretariatului în utilizarea corectă a computerelor, precum și pentru desfășurarea ședințelor plenare ale Parlamentului, desfășurarea ședințelor Biroului permanent și ale comisiilor permanente, speciale, de anchetă și a întrevederilor online, cu efectuarea înscrierilor video/audio și stocarea acestora. În cadrul Parlamentului activează linia de suport IT, care asigură preluarea și deservirea apelurilor telefonice și e-mailurilor de solicitare a asistenței.

Printre realizările în domeniul de gestiune a tehnologiilor informaționale și comunicațiilor vom menționa:

- dezvoltarea și implementarea sistemului informațional de evidență și gestionare a datelor din foile de parcurs, a consumului de carburanți, a acumulatorilor și a anvelopelor;

- stocarea în siguranță a informațiilor în Data Cloud;

- punerea în aplicare a platformei SharePoint pentru editarea simultană în grup a documentelor;

- dezvoltarea și implementarea sistemului de arhivare a informațiilor grafice și video aferente evenimentelor, ședințelor etc.;

- dezvoltarea platformei INTRANET: upgrade al paginilor, publicarea edițiilor periodice ale Monitorului Oficial și Monitorului Fiscal, actualizarea rubricilor cu informații utile;

- actualizarea și interconectarea catalogului electronic e-Biblioteca la platforma INTRANET;

- mentenanța, gestiunea și dezvoltarea sistemelor informaționale: Control-Acces (sistem de evidență și pontaj), e-Petiții (destinat gestiunii petițiilor), Print Management (dedicat imprimării în rețea), MailServer;

- mentenanța pentru asigurarea funcționării optime a telefoniei IP;

- administrarea și mentenanța telefoanelor fizice, cu posibilitatea instalării aplicației mobile „Skype for business” pentru asigurarea utilizatorului cu telefonie;

- asistența tehnică în organizarea ședințelor și a evenimentelor Parlamentului, înscrieri video și audio, transmisiuni live;

- mentenanța portalului MULTIMEDIA, care informează despre activitatea parlamentară și noutățile despre agenda parlamentară;

- mentenanța portalului achizitii.parlament.md pentru facilitarea accesului la procedurile de achiziții publice;
- mentenanța rețelei Wi-Fi a Parlamentului pentru 93% din spațiul de lucru al utilizatorilor și a rețelei locale LAN;
- dezvoltarea tehnologiei VPN pentru desfășurarea activității la distanță;
- mentenanța sistemului de supraveghere a clădirii Parlamentului și a teritoriului adiacent;
- asigurarea securității cibernetice în regim non-stop și blocarea atacurilor cibernetice majore.

24. Activitatea de suport administrativ

Activitățile de suport administrativ s-au axat pe realizarea sarcinilor pe domeniile de competență:

- *Gestionarea, exploatarea și reparația imobilelor, a obiectivelor, a instalațiilor ingineresti, a utilajelor și a bunurilor*

Urmare a fluctuației prețurilor la resursele energetice, au fost aplicate mai multe măsuri de eficiență energetică și îmbunătățire a performanței energetice a edificiilor, care au adus economii la bugetul Parlamentului în sumă de 4,2 milioane de lei și anume:

- optimizarea consumului de agent termic pentru garajul Parlamentului;
- sistarea activității cazangeriei autonome a Parlamentului și conectarea obiectivelor la rețeaua S.A. „Termoelectrica”;
- ajustarea consumului energetic pentru sistemele ingineresti;
- eficientizarea costurilor pentru agentul termic în casa-hotel a Parlamentului.

În incinta clădirii Parlamentului a fost înființat un depozit pentru bunurile materiale, prin intermediul căruia are loc primirea-eliberarea bunurilor materiale de consum curent. Evidența privind primirea, depozitarea și eliberarea bunurilor se realizează prin intermediul Registrului electronic de evidență a bunurilor de la depozit, elaborat în anul 2022.

- *Asigurarea instituției cu servicii de transport*

Scoaterea din uz a unităților de transport învechite, care generau costuri exagerate de întreținere, prin transmiterea în administrarea Cancelariei de Stat a 10 unități de transport neutilizate, precum și renunțarea la asigurarea CASCO a unităților din dotare au permis alte optimizări ale cheltuielilor.

Implementarea sistemului de control prin sistemul GPS la unitățile de transport de serviciu a permis reducerea cheltuielilor de combustibil și monitorizarea eficientă a activității șoferilor.

O altă măsură de utilizare rațională a spațiilor din gestiune a fost eliberarea spațiului administrativ din incinta garajului și relocarea personalului în incinta edificiului din str. A. Corobceanu 1C.

- *Asigurarea logistică și serviciile de deservire alimentară în cadrul evenimentelor*

A fost oferită asistență logistică, tehnică și alimentară pentru ședințele plenare, ședințele Biroului permanent, ședințele comisiilor parlamentare, 270 de întrevederi cu reprezentanți ai corpului diplomatic și delegații oficiale din străinătate, 25 de reuniuni

bilaterale și multilaterale desfășurate în incinta legislativului, inclusiv ședința comună cu Parlamentul României, vizita oficială comună a președinților de parlamente din Statele Nordice și Baltice (NB8).

În vederea realizării obiectivului de asigurare și coordonare a serviciilor de alimentație au fost deservite cu servicii de tip catering circa 20 de evenimente desfășurate la Parlament. Totodată, au fost prelungite relațiile contractuale de prestare a serviciilor de alimentație publică în cadrul cantinei Parlamentului.

➤ *Asigurarea cu servicii de îngrijire a încăperilor de serviciu și a teritoriilor adiacente*

Au fost asigurate lucrările de amenajare a teritoriului adiacent clădirii legislativului cu resurse proprii, fără încheierea unui contract de deservire cu agenți municipali.

Spațiile din gestiunea Parlamentului care au fost salubrizate și igienizate zilnic constituie o suprafață totală de 20,31 mii m². Concomitent, a fost asigurată salubritatea, irigarea, îngrijirea spațiilor verzi și a teritoriului adiacent imobilelor Parlamentului, cu o suprafață de circa 31,72 mii m².

În urma identificării necesităților și a elaborării caietelor de sarcini pentru achizițiile de bunuri, lucrări și servicii în domeniile de competență, a fost monitorizată și verificată conformitatea calității mărfurilor, a bunurilor și a serviciilor cu specificațiile tehnice prevăzute în contractele de achiziții, au fost evaluate riscurile suplimentare asociate procesului de executare a contractelor de achiziții publice.

CONCLUZII

Analiza rezultatelor obținute din cadrul Obiectivului nr. V determină următoarele constatări:

➤ *pe segmentul managementului instituțional:*

Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2022 conține 46 de acțiuni și 225 de indicatori de produs/rezultat, al căror grad de realizare se prezintă astfel: realizat – 84% de indicatori, în proces de realizare – 9% și nerealizat – 7%.

Secretariatul Parlamentului, în Programul său de dezvoltare strategică 2020–2022, și-a trasat drept obiectiv atingerea unui grad de satisfacție a deputaților cu privire la asistența oferită de către Secretariatul Parlamentului de cel puțin 60%. Analiza răspunsurilor din chestionarul completat pentru estimarea acestui grad relevă că obiectivul a fost atins cu o creștere de 5%. Alte 27,5% dintre deputați sunt de părerea că asistența din partea Secretariatului Parlamentului contribuie parțial la buna organizare a activității Parlamentului, ceea ce sugerează că există aspecte ale activității entității care necesită îmbunătățiri.

Un indicator neatins este implementarea sistemului informațional e-Parlament, al cărui termen de lansare a fost transferat pentru anul 2023.

➤ *pe segmentul de management al resurselor umane:*

Comparativ cu anul 2021, în anul 2022 se atestă o majorare a ponderii funcționarilor publici care au beneficiat de dezvoltare profesională continuă (cu 7%), fiind înregistrată o dublare a duratei formării profesionale (cu 3102 ore mai mult) și a duratei formării ore/om (cu 14 ore/om mai mult).

Cu referire la ponderea funcționarilor publici instruiți cel puțin 40 de ore anual, în anul 2022 se atestă o creștere cu 16% comparativ cu anul 2021. La fel, se constată o creștere semnificativă a ponderii funcționarilor publici instruiți comparativ cu anii anteriori.

Au fost organizate activități de instruire interne, externe în țară și externe peste hotare. Au fost diversificate formele de instruire continuă, pornind de la vizite de studiu, ateliere de lucru, sesiuni de coaching, seminare de instruire și mese rotunde pentru deputați și angajații Secretariatului Parlamentului.

➤ *implementarea sistemului de control intern managerial:*

A fost asigurată realizarea parțială a standardelor naționale de control intern (SNCI). Astfel, în anul 2021, din totalul de 20 de SNCI, 13 standarde au fost implementate în totalitate și 7 parțial implementate.

➤ *în domeniul suportului administrativ:*

Deși în anul 2022 au fost întreprinse acțiuni privind urgentarea procedurilor de transmitere la balanța Secretariatului Parlamentului a clădirii legislativului, problema legată de tergiversarea transmiterii edificiului persistă din considerentul că nu poate fi asigurată descifrarea componentelor care urmează să fie preluate. Această situație generează haos în aplicarea actelor normativ-tehnice și financiare privind evidența, uzura și exploatarea clădirii cu sistemele din dotare.

Este indispensabilă urgentarea finalizării procesului de dare în exploatare și transmitere gestionarului de fapt a clădirii, a bunurilor, a sistemelor ingineresti (în special, a sistemului antiincendiu), precum și testarea funcționalității acestora și instruirea personalului tehnic de deservire.

PROPUNERI ȘI PRIORITĂȚI

Se propune realizarea următoarelor activități în anul 2023:

- consolidarea suportului metodologic acordat subdiviziunilor și secretariatelor comisiilor permanente în procesul de planificare și raportare a activității și indicatorilor de performanță;
- implementarea unui sistem electronic de management al documentelor care nu fac parte din procesul legislativ;
- lansarea în producție a sistemului informațional e-Parlament;
- diversificarea portofoliului de programe și proiecte de asistență externă pentru Parlament și Secretariat;
- actualizarea Regulamentului intern al Secretariatului Parlamentului;
- revizuirea Programului de stagii în Parlament și a Regulamentului privind realizarea stagiilor de practică în cadrul Secretariatului Parlamentului;
- actualizarea actelor normative interne cu privire la stabilirea sporurilor angajaților, urmare a modificării Hotărârii Guvernului nr. 201/2009;
- asigurarea funcționalității Camerei Copiilor, întru asigurarea echilibrului dintre activitatea profesională și viața de familie;
- asigurarea fundamentării resurselor financiare necesare activității entității pentru acoperirea financiară a obiectivelor propuse;
- achiziționarea și instalarea mașinii frigorifice noi, cu finisarea procedurii de casare a utilajului defectat și complet uzat;

- urgentarea procesului de transmitere la balanța Parlamentului a sediului central și a infrastructurii asociate acestuia; modernizarea/ajustarea sistemului antiincendiu, cu executarea procedurilor de reglare-pornire și dare în exploatare finală;

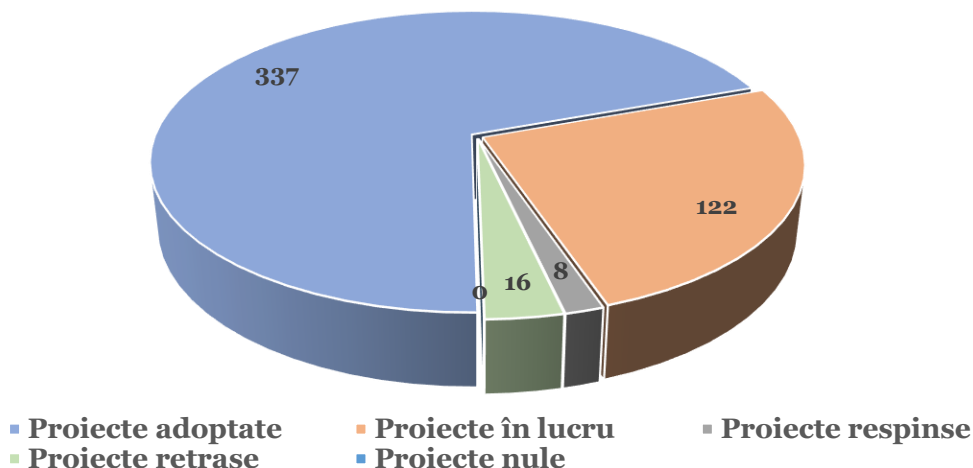
- asigurarea gestionării mijloacelor fixe, a obiectelor de inventar și a bunurilor în conformitate cu procedurile financiare;

- elaborarea instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă și instruirea personalului în acest sens.

ANEXE

Anexa nr. 1

**Proiecte intrate în procedură legislativă în anul 2022
(total – 486 proiecte)**

Anexa nr.2

Sinteza activității de stenografiere în perioada 2020–2022

Anul de referință	Nr. de ședințe plenare	Durata ședințelor, ore	Nr. de fișiere	Nr. pag. stenograme originale	Nr. de pag. sumare	Nr. de pag. stenograme redactate	Nr. de pag. raportul dezbaterilor
2020	33	181,50	944	4668	126	4794	958
2021	40	238,09	1178	4638	129	4443	986
2022	49	265,31	1403	5400	191	5038	748

Anexa nr.3

Sinteza actelor normative adoptate în anul 2022

TOTAL – 381 acte adoptate	Legi – 286	Conform art. 72 alin. (1) din Constituție	Legi constituționale	-
			Legi organice	285
			Legi ordinare	1
		<i>dintre care:</i>		
		Legi-cadru		46
		Legi pentru modificare		182
		Legi pentru ratificări		58
	Hotărâri – 95	Hotărâri-cadru		33
		Hotărâri de modificare și completare		24
		Hotărâri de numire/eliberare		38
Acte aprobate în prima lectură				307

**Statistica prezentării rapoartelor/corapoartelor,
avizelor și amendamentelor la proiectele de acte normative în anul 2022**

Comisia sesizată în fond	Total rapoarte/ corapoarte prezentate				Total avize prezentate			
	Sesiunea extraordinară 1	Sesiunea de primăvară	Sesiunea extraordinară 2	Sesiunea de toamnă	Sesiunea extraordinară 1	Sesiunea de primăvară	Sesiunea extraordinară 2	Sesiunea de toamnă
Comisia juridică numiri și imunități	6/-	71/19	-/-	32/8	-	71	-	11
Comisia economie, buget și finanțe	5/-	152/6	1/-	77/13	4	66	-	35
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	-/1	26/6	-/-	12/3	5	142	-	77
Comisia politică externă și integrare europeană	1/-	8/41	-/-	15/16	2	64	-	14
Comisia drepturile omului și relații interetnice	-/-	6/5	-/-	3/-	-	73	-	42
Comisia administrație publică	2/-	10/5	2/-	6/5	12	152	4	73
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	1/-	20/1	-/-	7/1	10	129	3	75
Comisia agricultură și industrie alimentară	-/-	33/7	-/-	11/2	8	197	4	92
Comisia protecție socială sănătate și familie	5/1	54/4	5/-	41/4	8	164	1	70
Comisia mediu și dezvoltare regională	-/1	16/8	-/-	7/4	8	183	4	88
Comisia de control al finanțelor publice	-/-	3/4	-/-	1/-	-	1	-	-
<i>Total comisii</i>	20/3	399/106	8/-	212/56	57	1242	16	577
Direcția Generală Juridică					3	244	13	118
CNA					-	150	3	73
Guvernul					-	127	7	68
<i>Total</i>					60	1763	39	836
Amendamente prezentate de către deputați					3	183	6	133
TOTAL	20/3	399/106	8/-	212/56	63	1946	45	969

Sinteza activității de redactare a actelor adoptate în anul 2022

Nr. crt.	Denumirea lucrărilor	Nr. de acte definitive	Nr. de pagini ro	Nr. de pagini ru
1	Acte normative adoptate (redactate, corectate, confruntate, tehnoredactate)	390	4360	4788
2	Proiecte de acte normative redactate (redactate, corectate, confruntate, tehnoredactate)	332	3908	4223
3	Documente interne (redactate, corectate, tehnoredactate)	132	970	480
4	Proiecte de acte normative, documente interne și amendamente traduse	304/213	30	1515/124
TOTAL		1371	9268	11130

Sinteza activității de redactare a actelor adoptate pentru perioada 2020–2022

Anul de referință	Acte adoptate redactate (ro/ru pag.)	Proiecte de acte normative redactate (ro/ru pag.)	Traduceri ale proiectelor de acte normative, alte documente pag.	Redactarea/ traducerea documentelor interne, pag.
2020	262 (1181 ro/2021 ru)	191 (2217 ro/2371 ru)	331 (1382 pag.ru)	101 (833 ro/401 ru)
2021	260 (1678 ro/1752 ru)	179 (1378 ro/1449 ru)	376 (2034 pag.ru)	185 (1035 ro/539 ru)
2022	390 (4360 ro/4788 ru)	332 (3908 ro/4223 ru)	304 (30 ro/1515 ru)	132 (970 ro/480 ru)